

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založništva in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XVI.

Celovec, petek, 3. marec 1961

Štev. 9 (981)

Načela naše manjšinske politike

V zadnji številki smo na tem mestu objavili prvi del referata predsednika Upravnega odbora ZSO dr. Francija Zwitterja na občnem zboru Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, hkrati pa smo najavili, da bomo v tej številki priobčili nadaljnje načelne misli iz omenjenega referata. Zadnjič je bilo govora o dosedanjem »reševanju« manjšinskega vprašanja pri nas v Avstriji in je bilo na podlagi večletnih izkušenj ugotovljeno, da obljube ne zadostujejo, marveč so potrebna dejanja. Posebno obširno pa je bil v zadnji številki obdelan tisti del referata, ki se nanaša na primerjave med manjšinskim problemom na Južnem Tirolskem ter položajem manjšine na Koroškem.

Podobenosti dogodkov na Južnem Tirolskem in pri nas na Koroškem ne navajamo zaradi tega, ker bi morda želeli zaostrijev odnosov med našo narodnostno skupino in sosednim narodom na Koroškem. Nasprotno jih navajamo zaradi tega, da vidimo, kam vodi taka politika. Taka politika namreč ne vodi k rešitvi manjšinskih problemov, še manj k zblizanju narodov, marveč vodi k politiki sile in dinamita.

Mi pa, ki smo bili v času nacizma, ki nas je hotel fizično iztrebiti, prisiljeni braniti se na življenje in smrt in torej poznamo vse strahote krvave borbe, odklanjamo tako politiko sile in dinamita in smatramo, da po zlomu fašizma takšne politične metode ne sodijo več v današnji svet. Zvesti načelom borbe za mir in sporazumevanje med narodi smo za mirno reševanje narodnostnega vprašanja, ker se zavedamo nevarnosti, ki jo predstavlja sleherno, še tako majhno žarišče za svetovni mir.

Zato smo z zadovoljstvom pozdravili dejstvo, da je naš zunanji minister dr. Kreisky za manjšine v notranjosti države sprejel načelo, da je treba njihovo vprašanje reševati s prizadetimi manjšinami samimi, ker le-te najboljše poznajo svoje potrebe in težnje. V tem smislu so dosedanje kontakti razgovori med za reševanje člena 7 državne pogodbe odgovornimi državnimi činitelji in predstavniki osrednjih organizacij koroških Slovencev in zlasti priznanje le-teh kot predstavnitvo manjšine brez dvoma korak naprej v dosedanjem načinu reševanja manjšinskega vprašanja. Toda zgolj razgovori in obljube ne zadostujejo — potrebna je končna realizacija številnih obljub v smislu predlogov manjšine, da pride tudi na zunaj do izraza spremembe v odnosih večinskega naroda in vlade do manjšine, da le-ta ni več le objekt marveč v resnici subjekt svojih prizadevanj za vsesplošno narodnostno enakopravnost.

Ugotavljanje manjšine in ljudsko štetje

V dosedanjih manjšinskih zakonih predvideno in vedno spet propagirano ugotavljanje manjšine pa nikakor ne predstavlja take pozitivne spremembe v odnosih. Odveč je tukaj navajati številne poznane in utemeljene vzroke, zakaj koroški Slovenci odklanjamo tako imenovano ugotavljanje manjšine. Zadostuje, da poudarimo, da načrtovano ugotavljanje manjšine v resnici ne pomeni nič drugega kot poskus države, da bi se umaknila mednarodno prevzetim obveznostim in to na ljubo nestrpnim šovinistom, ki nočejo mirnega sožitja med narodi.

Koroški Slovenci ugotavljanje manjšine odklanjamo kot nepripravno sredstvo za reševanje manjšinskih problemov, toda se ga ne bojimo! To je treba poudariti zaradi tega, ker šovinistični kričači vedno spet poudarjajo, da se bojimo prikazati dejanskih števil. V tej zvezi nedvoumno poudarjamo, da se s številkami manjšinskega vprašanja ne da rešiti, še manj pa likvidirati. To smo koroški Slovenci v zgodovini že več kot enkrat dokazali. Bilo nas je uradno od ljudskega štetja do ljudskega štetja vedno manj — vprašanje pa je ostalo in ko so šovinisti v času svoje strahovlade firerju javili, da nas koroških Slovencev ni več, smo koroški Slovenci bolj odločno in bolj ostro odgovorili kot kdajkoli.

Uspeh te naše borbe je člen 7 državne pogodbe in za to svojo pridobitev se bomo borili naprej ne glede na to, kakšno število bodo ugotovili odnosno mislijo ugotoviti. Če smo v hujskem času znali svetu dokazati, da še živimo in terjamo svoje pravice, menda nihče ne veruje, da bi moglo naše vprašanje rešiti vsem mednarodnim načelom in obveznostim iz državne pogodbe nasprotujoče številčno ugotavljanje v kakršnikoli obliki že.

Kljub temu pomena števil ne smemo popolnoma podcenjevati. To velja zlasti za ljudsko štetje, ki je neposredno pred nami. Pri ljudskem štetju 21. marca 1961 bo za nas zlasti zanimivo vprašanje po občevalnem jeziku. V nasprotju z mednarodnimi pravili in z definicijo pred 10 leti zakon

občevalni jezik tokrat pojmuje „kot jezik, ki se govori v občevanju z družinskimi pripadniki“.

Čeprav vprašanje po občevalnem jeziku po soglasnem mnenju vseh strokovnjakov za ljudsko štetje v naprej po vsej nujnosti vsebuje zaradi različnih možnih variant največje možnosti napačnih ugotovitev štetja, se ob taki definiciji pred nas postavi kot edina in nujna odločitev, da na vprašanje po občevalnem jeziku zapišemo odnosno izjavimo „slovenski jezik“. To je važno tembolj, ker vemo, da bodo na Koroškem ponovno poskušali v korist svojih šovinističnih političnih teženj pri tem vprašanju jasna objektivna dejstva zamegliti z raznimi, izmaljenimi kombinacijami. Notra-

nje ministrstvo sicer izjavlja, da bo služilo ljudsko štetje zgolj statističnim namenom, toda izkušnje z zadnjim ljudskim štetjem, kjer je notranje ministrstvo izjavljalo isto, nam narekujejo previdnost in največjo pozornost ter zlasti močno aktivnost pri tem vprašanju.

Potrebna je akcijska enotnost, ne slogaštvo

To ne velja le za Zvezo slovenskih organizacij na Koroškem, marveč je ta aktivnost, kakor pri vseh skupnih narodnostnih vprašanjih, potrebna za vse koroške Slovence. Ob dejanski potrebi enotnosti vseh koroških Slovencev v prizadevanju za naše pravice pa se le prečesto pojavljajo zahteve po neki megleni slogi, ki naj bi bila baje edini garant za doseg naših narodnih teženj. Toda če pogledamo malo globlje v to slogaštvo, vidimo, da se za njim v resnici skriva le izgovor za neopravdano nedelavnost večine zagovornikov tako imenovanega slogaštva. Mi smo za enotnost in jo tudi vedno spet izpričujemo in to za enotnost v delu, odklanjamo pa sleherno brezplodno slogaštvo!

Mislimo, da ga ni nikogar, ki bi nam mogel očitati, da mu je bilo zabranjeno ali onemogočeno aktivno sodelovanje, drži pa, da tako imenovani slogaši do sedaj niso pokazali druge dejavnosti kot dejavnost v razdiranju enotnega prizadevanja ZSO in NskS za skupne interese slovenskega ljudstva na Koroškem.

ZSO je napredna organizacija koroških Slovencev

Mislimo, da je treba spregovoriti tudi na kritiko našega povezovanja z naprednimi silami v državi.

Nastane vprašanje, ali je bila naša odločitev pred šestimi leti, ko smo ustanovili ZSO in se odpovedali lastni politični stranki, pravilna ali ne. Kakorkoli že ocenjujemo položaj, vidiki in vzroki za tako našo odločitev so tudi danes še isti in slej ko prej dani. Kakor znano, smo se tedaj odločili za tako politiko zlasti iz spoznanja dejanske svetovnonazorne opredelitve na-

šega ljudstva in pa iz spoznanja škodljivosti izolacije od državnega in družbenega dogajanja. Vsi ti vzroki nam tudi še danes narekujejo isto odločitev, namreč odločitev za povezavo z naprednimi demokratičnimi silami v državi.

Brez dvoma drži, da nam ta naša politika do danes še ni prinesla vidnih uspehov. Toda to smo vedeli že pred šestimi leti, da ni računati v par letih z vidnimi rezultati. Mislimo, da je doba tudi še prekratka, da bi upravičeno že lahko vrgli puško v koruzo. Zgodovina naprednih gibanj v svetu in zlasti naprednih sil slovenskega ljudstva nam je najboljši dokaz, koliko prizadevanja in neumornega truda je treba za sleherni, še tako majhen uspeh v borbi za napredek in demokracijo.

Ob našem kočljivem narodnostnem stanju je naša neučakanost brez dvoma razumljiva in opravičljiva, a prav te stanje nas sili, da vztrajamo na začrtani poti in dosledni svojim načelom nudimo tudi v bodoče svojo pomoč naprednim silam v njihovi borbi za napredek in demokratičen razvoj v državi. Če na žalost v tem svojem prizadevanju pri tistih, ki smo jih podpirali, nismo našli potrebnega razumevanja, potem to ni napaka naše odločitve, marveč slaba

(Nadaljevanje na 8. strani)

Še vedno zamotan položaj v Kongu

Varnostni svet OZN je po krvavih zločinih, ki so jih zagrešili plačanci imperialistično-kolonialističnih sil nad zakonitim predsednikom kongoške vlade Lumumbo in njegovimi najožjimi sodelavci, sicer spet sklepal resolucije in pozive ter je generalni sekretar OZN Hammarskjöld celo zagrozil, da bo po potrebi tudi z oboroženo silo preprečil državljansko vojno v Kongu, se položaj v tej deželi še ni dosti spremenil, predvsem pa ne izboljšal. Še vedno so na dnevnem redu trenja med posameznimi »predsedniki« pokrajaj in vlad, slej ko prej se nadaljujejo izpadi morilskih tolpe, ki se niti ne ustavijo pred pripadniki OZN.

Pač pa je v zadnjih dneh prišlo do demonstrativne ločitve sil v Kongu, ko so se na eni strani znašli pristasi umorjenega Lumumbe, na drugi strani pa kongoški »voditelji« Kasavubu, Ileo, Kalondži, Mobutu in Combe s svojimi priveski. Medtem ko so se čete predsednika vzhodne pokrajine Gizege (pristaša Lumumbe), katerim se pridružuje vedno več pripadnikov nasprotnih skupin, v smislu poziva Združenih narodov umaknile na svoje ozemlje, pa so se Ileo, Kalondži in Combe zbrali na »vrhovni konferenci« ter sklenili vojaški pakt proti zakoniti kongoški vladi in napovedali vojno tudi Združenim narodom. Hkrati tolpe teh plačancev tujih interesov še nadaljujejo s krvavimi zločini, katerih žrtev je postalo tudi že več vojakov OZN.

Ta razvoj bi moral biti resno opozorilo za Združene narode, vendar vse kaže, da hoče Hammarskjöld nadaljevati svojo zgrešeno politiko. Ker je to pač želja tistih krogov, ki bi hoteli obdržati vpliv v Kongu. Kljub temu pa med kongoškim prebivalstvom vedno bolj prodira spoznanje, kdo je resnični pobornik za dokončno neodvisnost Konga, kajti Mobutovi vojaki, ki naj bi napadli čete zakonite kongoške vlade, prehajajo v nasprotni tabor s klicem »Naj živi Lumumba!«

Amerika hoče povečati svoje vojaške sile

V nasprotju z vseni zagotovili o razorožitvi namerava Amerika svoje vojaške sile doma in po svetu še povečati. Hkrati ko je to napovedal, je novi ameriški predsednik Kennedy tudi dejal, da ameriški razorožitveni načrt pred julijem ne bo izdelan, zato je tudi prezgodaj, že zdaj ugibati o podrobnostih tega načrta.

Napoved o povečanju vojaških sil je izzvala oster odgovor s strani Sovjetske zveze, kjer poudarjajo, da taka odločitev ne nasprotuje le zagotovilom o razorožitvi, marveč je naperjena tudi proti izboljšanju odnošev med Ameriko in Sovjetsko zvezo.

Južna Tirolska — dobra šola

tudi za marsikoga pri nas na Koroškem

Te dni je avstrijski tisk poročal o novih izzivanih italijanskih mladoletnikov proti pripadnikom manjšine na Južnem Tirolskem. V tej zvezi je glasilo južnih Tirocev „Dolomiten“ zastavilo vprašanje, ali bo prišlo spet tako daleč, da se na Južnem Tirolskem v javnosti ne bo smelo govoriti nemško. Hkrati so južni Tiroci v teh dneh ostro napadli italijanske oblasti, češ da so hujskači proti manjšini dobro znani, vendar se proti njim nič ne podvzame. —

Že samo ta dva primera kažeta, da bi Južna Tirolska lahko bila dobra šola tudi za marsikoga pri nas na Koroškem in v Avstriji. Tudi tukaj namreč pogosto doživljamo, da gotovi krogi ne prenesajo slovenske besede in bi lahko našli celo vrsto izbruhov nestrpnosti, ki segajo od psov in žalitev do fizičnih napadov na ljudi, ki se tudi javno upajo povedati, da jih je rodila slovenska mati. In enako upravičeno tudi koroški Slovenci vedno spet ugotavljamo, da oblasti ničesar ne ukrenejo proti hujskaškemu elementu niti ne proti zločinskemu atentatorjem na posamezne Slovence in njihovo imovino, čeprav je splošno znano, kje bi jih bilo treba iskati in čeprav je vsako protislovensko delovanje izrecno prepovedano s § 5 člena 7 državne pogodbe!

Tako na Južnem Tirolskem kakor tudi na Koroškem jasno vidimo, kam vodi tak odnos večinskega naroda do manjšine. Oba primera nas učita, da je vsako popuščanje napram nacionalističnim nestrpnim skrajno nevarno, ker daje takim ljudem le še pobudo za nadaljnje izpade in s tem otežkoča vsako res pravično in sprejemljivo reševanje manjšinskega vprašanja.

Pričakovati bi bilo, da bo nauk, ki ga dobiva Avstrija na Južnem Tirolskem, našo državo obvaroval pred enako zgrešeno in usodno manjšinsko politiko. Toda doslej v tem oziru še nismo videli dovolj prepričljivih dokazov, zato slej ko prej velja: Najprej je treba red napraviti doma, kajti drugim sme očitati grehe le tisti, ki je sam brez greha!

Mnenje drugih:

Koroško socialistično glasilo je pod naslovom „Reizbarkeit an der Grenze“ objavilo daljši članek, v katerem je med drugim rečeno:

Es gibt wohl keine Regelung in der Kärntner Minderheitenfrage, die Mehrheit und Minderheit gleichermaßen voll befriedigen würde. Jede Lösung wird des menschlichen Verstehens, ges guten Willens auf beiden Seiten bedürfen, um Unebenheiten der in Paragrafen festgehaltenen Formeln des Zusammenlebens zu glätten. In volkspolitischen Fragen kann es keine demokratische Abstimmung geben, weil eine Volksminderheit mit einem Mehrheitsbeschluss einfach nicht beseitigt werden kann. Den wenigen, aber um so agileren deutsch-nationalistischen Elementen in Kärnten muss immer wieder entgegengehalten werden, dass ein Minderheitenschutzgesetz, wie immer es aussieht, von ihrem Standpunkt aus gesehen, subjektiv sein muss, sonst wäre es kein Schutzgesetz. Den slowenischen Nationalisten wiederum muss gesagt werden, dass ein Minderheitenschutzgesetz naturgemäß auch keine Privilegien enthalten kann, die eine unbillige Bevorzugung gegenüber der Mehrheit bedeuten würden. Wohl stünde es der erdrückenden Mehrheit gut an, mehr Gelassenheit und Toleranz zu zeigen als die verschwindende Minderheit. Nirgends sind auch nur die geringsten Symptome erkennbar, dass die deutsche Substanz Kärntens durch die slowenische gefährdet wäre, wohl aber steht fest, dass die slowenische Substanz durch den natürlichen Prozess immer dünner wird...

Es ist unzweifelhaft, dass die Kärntner Minderheitenfrage eine gewisse Belastung für die österreichische Außenpolitik darstellt, es ist aber ebenso unzweifelhaft, dass die Laibacher Zentrale des slowenischen Nationalismus der jugoslawischen Außenpolitik weit mehr Sorge bereitet... Der jugoslawische Außenminister sieht die Dinge denn doch etwas anders als seine Freunde in Laibach, und wir dürfen gewiss sein: der diktatorische Zentralismus Belgrads dürfte nicht selten kühleren Wind über die erhitzten Köpfe in Laibach wehen lassen. Auf österreichischer Seite fehlt die Möglichkeit des diktatorischen Eingriffes. Die wenigen Hitzköpfe, die auf unserer Seite meinen, schon überwunden geglaubten Nationalismus zum Inhalt ihres Treibens beibehalten zu müssen, können wir nur ins Leere rennen lassen. Die überwiegende Mehrheit in unserem Land achtet nur darauf, dass die Würde der Demokratie unberührt bleibt. Die Ideale des freien Westens, die Österreich entlang dem Eisernen Vorhang doppelt spürbar zu repräsentieren hat, dürfen nicht in Narrenfreiheit einzelner ausarten...

In Kärnten wird indes die Reizbarkeit des Grenznationalismus aber nicht nur spürbar, wenn es um europäische Fragen geht. Die Empfindlichkeit ist hier weit stärker. Es bedarf nur zartester innerösterreichischer Nuancen, und die Reizbarkeit tritt deutlich in Erscheinung. Etwa: Im März haben wir die Volkszählung. Im Fragebogen ist — wie in allen gesitteten Staaten der Welt bei den gleichen Anlässen — auch die Frage nach der Umgangssprache gestellt. Und schon geht es los. Die Presse überschlägt sich in Verdächtigungen, dass man mit dieser Frage das Minderheitenfeststellungsgesetz sabotieren wolle und alle jene, die als Umgangssprache »Windisch« angeben würden, sollten automatisch den Slowenen zugerechnet werden...

Richtig ist, dass die nationalberussten Slowenen und auch Jugoslawien kein Interesse an einer Minderheitenfeststellung haben. In Belgrad weiss man, dass das Ergebnis eine Ernüchterung bringen würde, die eben gefürchtet wird. Richtig aber ist es auch, dass ohne eine Minderheitenfeststellung die Verpflichtungen des Staatsvertrages nie konkret umrissen beziehungsweise formell lückenlos erfüllt werden können. Beim Sieg der Vernunft auf beiden Seiten könnte auch eine Minderheitenfeststellung überflüssig sein; denn welche leidenschaftlich aufwühlenden Begleiterscheinungen sie zeigen würde, beweist schon der Auftakt zur simplen Frage nach der Umgangssprache im Rahmen der Volkszählung...

Eine andere Nuance, die sofort die »Reizbarkeit des Grenznationalismus« zeigt: Der Loibltunnel wird ausgebaut und die Polemik läuft auf Hochturen. Dass Hitler ihn zu bauen begann, ja, das war in Ordnung, dass er heute vollendet wird, das ist ein Akt der Slowenisierung Kärntens...

Noch einmal: Die »Reizbarkeit des Grenznationalismus« ist eine gegebene Tatsache und weder eine slowenische noch eine deutsche Erfindung. Die menschliche Qualifikation, die zur allseits befriedigenden Lösung unserer Minderheitenfrage notwendig ist, lässt sich nicht in Paragrafen fassen. Legen wir also doch mehr Wert auf die menschlichen Beziehungen als auf formelle Akte. Die Mehrheit im Lande tut es um so leichter, als die Zeit für sie und unabwendbar gegen die Minderheit arbeitet. Die Minderheitenfrage ist zuerst und zuletzt eine menschliche Frage...

„Die Neue Zeit“, 25. 2. 1961, Celovec

V Ljubljani bo V. kongres SZDL Slovenije:

Dosedanji uspehi ustvarili možnost za še večji razmah

V dneh od 7. do 9. marca bo v prostorih Gospodarskega razstavišča v Ljubljani zasedal V. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Zadnji tedni in meseci so potekali v znamenju občinskih in okrajnih konferenc, na katerih je bilo pregledano in ocenjeno delo SZDL v dobi med IV. in V. kongresom. Na podlagi zaključkov teh konferenc pa je bilo izdelano poročilo glavnega odbora o delu SZDL, o katerem bo razpravljala sedanji kongres, ki bo začrtal tudi smernice za delo v prihodnosti.

Iz poročila glavnega odbora je razvidno, da je SZDL kot osrednja množična organizacija slovenskega ljudstva opravila v času od zadnjega kongresa ogromno delo, saj pomeni doba med obema kongresoma »obdobje graditve socialističnih odnosov na najširši fronti in ob aktivni udeležbi milijonov članov SZDL«. Veliki uspehi, ki jih je Slovenija v malem in Jugoslavija v širokem okviru dosegla v zadnjih letih v industriji, kmetijstvu, komunalni graditvi, v povečanju življenjske ravni in na drugih področjih, pač niso le rezultat povečanih investicij, temveč — kot ugotavlja omenjeno poročilo — v prvi vrsti posledica pravilne politike delitve celotnega dohodka in s tem povezanega nagrajevanja po učinku in večje storilnosti, ki je nujno temu sledila. To najbolj potrjuje dejstvo, da se je Jugoslavija v zadnjih letih uvrstila med države, ki so najbolj povečale svoj narodni dohodek.

Za obdobje med obema kongresoma pa je značilno tudi utrjevanje in razvijanje organizacij SZDL, ki je postala organizator socialistične graditve, močan in odločujoč faktor socialistične zavesti, skratka zbirališče zavednih množic, ki so ideje socializma vzele za svoje in vidijo v njihovem uresničevanju tudi svojo prihodnost.

Z uveljavljanjem take politike se je nenehno krepilo in razvijalo celotno gospodarstvo, s tem pa se je hkrati ustvarjala širša materialna osnova za izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi in za hitrejše razvijanje in krepitev socialističnih družbenih odnosov. Skratka: veliki uspehi, doseženi pri dosedanjem delu, omogočajo in zagotavljajo ploden in vsestransko uspešen razvoj tudi v bodoče.

Dunajski mednarodni pomladanski velesejem

Na tiskovni konferenci preteklo soboto je zvezni svetnik Porges poročal o pripravah za letošnji dunajski mednarodni pomladanski velesejem. Velesejem bo od 12. do 19. marca 1961.

Velika gospodarska prireditelj in razstava na Dunaju bo tokrat 73. po vrsti ter nosi izrazit mednarodni značaj in se po pravici imenuje dunajski mednarodni velesejem. Na velesejmu bo zastopanih 2889 tuzemskih in 1685 inozemskih razstavljalcev, skupno torej nad 4500 podjetij. Inozemstvo bo na tem velesejmu zastopano z 218 tvrdkami več, kakor na jesenskem velesejmu. Večina inozemskih razstavljalcev, to je 1190, bo iz gospodarskega področja EWG, 360 razstavljalcev pa iz EFTA, 25 iz vzhodnih držav Nemške demokratične republike, Češkoslovaške, Poljske in Madžarske, 110 pa iz prekomorskih držav Izraela, Japonske in Združenih držav Amerike.

Koroška bo na dunajskem mednarodnem pomladanskem velesejmu zastopana z 18 tvrdkami, to je za eno več kakor na jesenskem velesejmu.

Velesejmski prostor so v letošnji zimi spet izgrajevali ter so med drugim napravili prostor za predvajanja, kjer bodo na primer vsako uro modne revije; pripravili so tudi

razstavo kampingov v bližini razstave športnih artiklov. Referent je dejal, da bodo tudi v bodoče nadaljevali z izgradnjami in razširitvami na velesejmskem prostoru.

Pohištena razstava bo v bodoče le še na pomladanskem velesejmu v dvorani narodov, ker na pomladanskih velesejmih ne bo inozemskih kolektivnih razstav. Poseben pečat letošnji pohištena razstava bo dala skupina skandinavskih razstavljalcev.

Razen najrazličnejšega prikaza gospodarskega napredka in zmogljivosti na naštetih področjih bo na pomladanskem velesejmu posvečena posebna pozornost kmetijskemu in gozdnemu gospodarstvu. V okviru kmetijskega velesejma bo spet razstava pitovne živine, vzorčne kolekcije z Dunaja, Nižje Avstrije in Gradišanske. Z razstavljenimi živalmi hočejo živinorejcem predočiti, kako naj v najkrajšem času izpitajo živino, da jo lahko prodajo za boljše ceno. Pretežka živina, ki je pridobila večjo količino masti, se danes prodaja po manj ugodni ceni. Konzumenti posegajo danes raje po manj mastnem mesu in ne preveč starih živali. Na to razstavo bodo prignali 260 živali, ki so jih izbrale komisije kmetijskih zbornic izmed 550 prijavljenih goved.

Ogromen prostor bo zajela razstava kmetijskih strojev, orodja in vozil. S posebno bogato ponudbo bodo zastopani razstavljalci kmetijske tehnike. Posebno bodo interesente zanimala nove tipe kosilnih mlatilnic. Nov tip predstavlja tudi stroj za nakladanje sena in slame. Prikazani bodo stroji za popolno pripravo in spravo letine krompirja in pese. Na razstavi bo skratka množina izboljšanih in novih tehničnih pripomočkov za vse mnogostransko kmetijsko delo, posebno tudi pripravniki in uporabni stroji za gorske kmetijske obrate.

Na lesnem sektorju bo razstava osredotočena na racionalizacijo gozdnega gospodarstva. Prvič bo nižjeavstrijska kmetijska zbornica priredila poklicno tekmo pod naslovom »Gozdno delo« ter bodo zaključne tekme na prostoru v Praterju.

Avstrijske zvezne železnice dovoljujejo obiskovalcem velesejma tudi letos 25-odstotno znižanje voznih cen.

14. mesečna renta za delavske rentnike

Tiskovni urad Pokojninske zavarovalnice za delavce — deželni urad Graz — sporoča, da pripada po določilih 8. novele k splošnemu socialno zavarovalnemu zakonu vsem delavskim rentnikom v letu 1961 polnina 14. mesečne rente. Od leta 1962 pa je delavskim rentnikom priznana polna 14. mesečna renta.

Štirinajsto rento bodo izplačali vsako leto meseca maja in sicer v višini aprilske rente z odtegnitvijo stanovanjskega prispevka. Če bi pravica do aprilske rente v zvezi z bolniško podporo počivala, bodo 14. rento preračunali ne glede na določbo o počivanju.

PO ŠIRNEM SVETU

Rabat. — V nedeljo je po razmeroma lahki operaciji umrl maroški kralj Mohamed V., ki je veljal za eno najbolj vplivnih osebnosti današnje afriške politike. Za novega kralja Maroka je bil oklican najstarejši sin umrlega princ Hasana, ki bo kot kralj nosil ime Hasan II. Vest o smrti kralja Mohameda je močno odjeknila zlasti v zahodnih krogih, kjer ne izključujejo možnosti, da bo novi kralj Maroka usmeril svojo politiko nekoliko bolj na levo.

Tunis. — Začasna alžirska vlada je objavila deklaracijo, v kateri ostro obsoja zadnje korake francoske vlade, ki stremijo za tem, da bi Francija še naprej izkoriščala bogastva Sahare. V deklaraciji je rečeno, da je Sahara sestavni del alžirskega ozemlja, njeni prebivalci pa Alžirci in ne Francozi. Ukrepe Francije obsojajo zlasti zaradi tega, ker prihajajo v trenutku, ko ves svet pričakuje razgovore med francosko in alžirsko vlado.

Kairo. — Po protibelgijskih izgrediv v Kairu v zvezi z umorom Lumumbe so bili prekinjeni diplomatski odnosi med Belgijo in Združeno arabsko republiko. Uradni organi v Kairu so zahtevali takojšen odhod vseh Belgijcev iz Združene arabske republike.

Berlin. — Pri zemeljskih delih v zahodnoberlinski četrti Moabit so odkrili 2000 kg težko bombo iz druge svetovne vojne. Ko so strokovnjaki odstranili vžigalnike in bombo odpeljali, se je 13.500 oseb, ki so jih morali zaradi tega evakuirati, spet vrnilo v okoliška stanovanja.

London. — Generalni svet britanskih Trade Unionov, ki zastopa nad 8 milijonov članov britanskih sindikatov, je poslal finančnemu ministru Selwynu Lloydju spomenico, v kateri predlaga povečanje izvoza kot eno izmed sredstev za izravnano britanske plačilne bilance.

Karači. — Med Pakistanom in Sovjetsko zvezo bodo podpisali sporazum o petroleju. Pričakujejo, da bo Pakistan s tem sporazumom dobil od Sovjetske zveze 30 do 35 milijonov dolarjev za izkoriščanje petrolejskih vrelcev.

Akra. — Predsednik FLR Jugoslavije maršal Tito je na svoji poti po afriških državah prispel te dni v Akro, prestolnico Gane. Ze nekaj dni pred njegovim prihodom so na vseh javnih poslopih plapolale poleg ganskih tudi jugoslovanske zastave. Prav tako se na sprejem predsednika Tita pripravljajo tudi v vseh drugih državah, ki jih bo obiskal, ter poudarjajo, da bo njegov obisk prispeval k nadaljnjemu razvoju odnosov med Jugoslavijo in neodvisnimi afriškimi državami.

Hamburg. — Za člane sindikatov je bila v Hamburgu ustanovljena posebna zadruga za nakup avtomobilov, nadomestnih delov, goriva in drugih potrebščin za motorizacijo. Zadruga namerava svojo dejavnost razširiti na celotno ozemlje Zahodne Nemčije.

Pariz. — V ponedeljek sta se v bližini Pariza sestala predsednik Francije De Gaulle ter predsednik Tunizije Burgiba. Obravnavala sta možnosti za rešitev alžirskega vprašanja in je bilo po razgovorih, ki so v glavnem potekali med štirimi očmi, objavljeno uradno sporočilo, v katerem je skopo rečeno, da oba predsednika soglašata v tem, da obstajajo možnosti, ki odpirajo upanje na pozitiven in hiter razvoj.

Dunaj. — Prihodnji ponedeljek se bo spet sestala koalicijski odbor, v katerem so predstavniki SPO in ÖVP. Pričakujejo, da bodo ob tej priložnosti razgovarjali tudi o možnostih za morebitne spremembe v okviru dosedanjega koalicijskega sporazuma, ker je bilo s strani obeh strank poudarjeno, da gotove reforme niso izključene.

Svetovna konferenca na Dunaju

Včeraj se je na Dunaju začela po številu udeležencev držav ena največjih konferenc, ki jo po vsej pravici imenujejo tudi »drugi Dunajski kongres«. Okoli 500 zastopnikov iz kakih 90 držav iz vseh predelov sveta se je zbralo na posvetovanju o pravicah v diplomatskem prometu, prireditelj konferenca pa je Organizacija združenih narodov.

Otvoritvene seje so se udeležili tudi zvezni prezident dr. Schörf ter člani zvezne vlade. Za predsednika konferenca pa je bil izvoljen vodja avstrijske delegacije prof. dr. Verdross.

V času konferenca, ki bo predvidoma trajala do srede aprila, bo na Dunaju tudi več pomembnih družabnih srečanj in prireditev.

Danska glavni dobavitelj klavne živine za Nemčijo

Danska je lani izvozila v Zapadno Nemčijo okoli 300.000 klavnih goved. Približno enako število klavne živine je Zapadna Nemčija kupila na Danskem tudi v letu 1959. S tem si je Danska takorekoč osvojila zapadnonemški trg s klavno živino. Močno se je v tem času povečal tudi francoski izvoz klavne živine v Zapadno Nemčijo. Glavni dobavitelji prašičev za Zapadno Nemčijo pa so države Beneluxa.

Vzori manjšinske politike:

Vedno večja sredstva za manjšino v Istri...

O položaju italijanske manjšine v Istri smo že večkrat poročali kakor sploh o manjšinah v Jugoslaviji, ki so na ozemljih, kjer živijo, v pravem pomenu besede enakopravne, še več, ki uživajo pravice, kot jih v mnogih primerih niti večinski narod nima. Pripadniki manjšin so vsestransko enakopravno vključeni v javno, politično, gospodarsko in kulturno življenje ter kot enakopravni državljani sodelujejo o vseh vprašanih nadaljnjega razvoja svojih ozemelj.

Za italijansko manjšino v Istri je značilno dejstvo, da ji je nova Jugoslavija priznala pravice daleč preko določil londonskega sporazuma, ne glede na to, da Italija s slovensko in hrvaško manjšino na Primorskem ne ravna tako širokogrudno. Pri krajnem odobru v Kopru obstoja posebna komisija za italijansko manjšino, ki je pred nedavnim razpravljala o programu svojega nadaljnjega dela, osnovanega na dejstvu, da je manjšina enakopraven del države in da so njeni pripadniki v veliki večini aktivno vključeni v državno življenje.

Ena izmed nalog te komisije je, da omogoča italijanski manjšini njeno vse večje sodelovanje z gospodarskimi, političnimi, kulturnimi, oblasstvenimi ter drugimi družbenimi organi v vseh krajih, kjer živijo pripadniki manjšinskega naroda. Komisija bo zlasti skrbela, da se v teh krajih dosledno uveljavlja načelo dvojezičnosti, tako v uradih kot v javnih lokalih. Za sistematični napredek in kulturni razvoj manjšine pa bo komisija podpirala težnjo po izobraževanju manjšinske mladine na visokih šolah v Jugoslaviji in Italiji. V tej zvezi omenja program pomoči italijanski etnični skupini pri njenem povezovanju s kulturnimi in znanstvenimi vrednotami njenega matičnega naroda ter pomoči pri nabavi literature za knjižnice italijanskih kulturnih krožkov.

Poleg tega pa priporoča komisija tudi tesnejše sodelovanje med italijanskimi kulturnimi krožki ter prosvetnimi društvi Svoboda, italijanski uniji pa obljublja pomoč, da bo lahko skrbela za izobraževanje svojih članov. Pomembna točka programa komisije pa je vsekakor navezovanje stikov med italijansko manjšino ter večinskim narodom v Italiji, kakor tudi omogočanje tej manjšini, da bo stalno in neposredno obveščena o vseh problemih, ki jo zanimajo.

... in širokogrudnost za manjšino na Finskem

Na Finskem živi danes okoli 350.000 pripadnikov švedske manjšine, kar je 8,6 odstotka od skupno nad 4 milijone prebivalstva od skupno nad 4 milijone prebivalcev.

S Fritzem Imhoffom je zatonil del starega dunajskega humorja

Sedemdeset let star je v dunajski bolnišnici umrl gledališki in filmski igralec Fritz Imhoff. Šele 6. januarja letos je bil Imhoff deležen številnih slavljenj, ko je obhajal 70-letnico rojstva in hkrati 50-letnico gledališkega udejstvovanja.

V teh 50 letih je Fritz Imhoff dobrih 6000-krat stal na gledaliških odrih predvsem na Dunaju, gostoval pa je tudi v raznih drugih državah. Poleg tega je sodeloval v kakih 60 filmih. Povsod je žel uspeh zlasti s svojimi humorističnimi nastopi in lahko rečemo, da je s Fritzem Imhoffom zatonil del starega dunajskega humorja.

Celovski komorni orkester bo imel svoj 3. abonmajski koncert

V ponedeljek, 6. marca 1961 s pričelkom ob 20. uri bo imel Celovski komorni orkester v velikih dvorani Doma glasbe svoj 3. abonmajski koncert. Na sporedu so Bachova uvertura za flavto, godala in cembalo, Haydnov divertimento, Bergerjev rondino giocoso za godalni orkester in Hindemithovi "Štirje temperamenti", balet za godalni orkester in klavir. Koncert bo dirigiral Robert Keldorfer, kot solista pa nastopata Traudl Brandner (klavir) in Hans Florey (flavta). Vstopnice za koncert se dobijo v Koroškem deželnem poštvalnem uradu (Landesreisebüro) na Novem trgu.

Istega dne bo koncert z zgoraj navedenim sporedom v okviru "Gledališče mladine" za srednješolsko mladino.

valcev. Ta manjšina uživa širokogrudne pravice in vsestransko enakopravnost. Poseben odraz te enakopravnosti pa je nedvomno uzakonjena dvojezičnost v celotnem javnem in zasebnem življenju v vseh tistih krajih, kjer znaša število pripadnikov manjšine 8 odstotkov prebivalstva.

Ker je močni razvoj industrije povzročil nevarnost, da bi predvsem v večjih industrijskih krajih padlo število pripadnikov manjšine pod 8-odstotno mejo, bo finska vlada v parlamentu sprožila predlog, ki določa spremembe zakona o uporabljanju švedskega jezika, to je jezika manjšine, v državnih, javnih in gospodarskih ustanovah, kot so med drugim parlament, šole, občine

in drugi uradi ter ustanove. Po tem predlogu naj bi bil švedščini priznan značaj uradnega jezika že v primeru, da znaša število pripadnikov manjšine v določenem kraju 7 odstotkov celotnega prebivalstva.

*

Tako je za manjšino poskrbljeno na Finskem, čeprav tamkajšnjih oblasti ne vežejo določila kakšne državne pogodbe. Pri nas pa bi radi našli 25 do 30-odstotno manjšino, da bi ji sploh priznali kakšne pravice. In to kljub temu, da določa člen 7 državne pogodbe manjšinsko zaščito za vse okraje s slovenskim in mešanim prebivalstvom!

V celovškem Mestnem gledališču:

Tokrat dobra dramska premiera

Za pestrost celovškega gledališkega sporeda je vodstvo poskrbelo z uprizoritvijo O'Neillove drame »Skoraj pesnik«, katere krstna predstava v nemškem jeziku je bila šele leta 1957 v Salzburgu. Vsebina dela je v bistvu precej značilno ameriška, vendar jo je z njenim globljim smislom mogoče predstaviti tudi povsod drugam: gosposki človek šele po bridkih izkušnjah spozna, da je za družbo zrel le tisti, ki se zna prilagoditi okolju in ki postane del skupnosti. Torej poučen komad, naslovljen tudi na marsikaterega današnjega človeka. In avtor — Nobelov nagrajenec O'Neill — govori precej trdo govoric, ki ne pozna prizanesljivosti in olepšavanja.

Morda je celovška uprizoritev ravno v tem oziru nekoliko zaostajala. Kljub temu pa lahko rečemo, da je bila uspešna, da je bila publika zadovoljna.

V glavni vlogi Kornelija Melodyja je nastopal Raimund Kuchar, ki je ponovno potrdil svojo vsestransko uporabnost. Naravnost presenetila je Karin Schroeder kot žena glavnega junaka. Dobra je bila tudi Inge Pusch kot Nora, medtem ko Edith Theiner očitno ni bila povsem na pravem mestu v vlogi Deborah. Kot posrečena trojica so se predstavili Anton Wengersky, Dieter Hofinger in Heinz Asper; omeniti pa je treba še Alberta Tisala in Fritza Bittnerja.

Posebna zasluga za razmeroma posrečeno uprizoritev brez dvoma gre Waltherju Nowotnyju kot režiserju, ki je moral vložiti precej truda za izdelavo posameznih vlog. Scenerijo je kot običajno oskrbel Karl Eugen Spurny (ki je hotel biti precej izviren, pa mu ni povsem uspelo), pa tudi kostume je po stari navadi pripravila Anny Arnold.

Kljub raznim pomanjkljivostim pa je bila uprizoritev v celovškem Mestnem gledališču spet uspeh, ki govori o rasti tega odra!

Razširimo dejavnost in vpliv prosvetnih društev

Vlogo in smisel slovenskega kulturnega in prosvetnega dela na Koroškem je mogoče strniti v geslo: S kulturnim in prosvetnim delom na vas do slehernega človeka, ki mu je slovenščina materni jezik. Kultura in prosveta naj nastane množična tako v pogledu osvajanja kulturnih pridobitev, preteklih in sodobnih, kakor v pogledu kulturne dejavnosti najširšega kroga slovenskega ljudstva na Koroškem.

Te usmerjenosti ne narekujejo zgolj razlogi formalno prosvetnega značaja, temveč jo terja tako proces naše narodne samoobrambe, kakor tudi potreba po posredovanju sposobnosti za dosledno spremljanje vsesplošnega napredka družbe in razvoja njene dejavnosti najširšim plastem našega ljudstva. Ta naloga slovenskih kulturnih in prosvetnih delavcev, zlasti pa naših prosvetnih društev se nanaša tako na potrebo izobraževanja odraslih in na smotre in probleme umetnostnega delovanja našega amaterstva, kakor tudi na vzgojo mladine in na skrb zanjo v šolski dobi.

V prizadevanju za čim vestnejše izpolnjevanje te naloge bomo z oblikami prosvetnega dela, kakor so bile pravilne v čitalniški dobi, le težko prišli naprej. Da bi društva lahko opravila obveznosti, ki so povezane z izpolnjevanjem te naloge, je potrebno,

- da se svoje kulturne in prosvetne vloge oprimejo kot celoviti kulturno-prosvetni organizmi in da dosledno premagujejo dosedanje ožino svojega dela, tu in tam pa tudi razcepljenost na medseboj le malo povezane skupine ali odseke;
- da se usmerijo na vsestransko kulturno prosvetno delovanje;
- da gojijo vse tiste kulturne vrednote, ki našemu človeku poglabljajo zavest o smiselnosti naših naporov;
- da svojo dejavnost usmerjajo v spoznavanje in razumevanje etnične vsebine umetnosti in umetniških del;
- da upoštevajo in ocenjujejo kulturni pomen filma, radia in televizije;
- da med seboj in s svojo Zvezo ustvarjajo vedno nove pogoje sodelovanja in da to sodelovanje neprenehno širijo in poglabljajo;
- da se spoprimejo z mišljenjem o posebnih zvrsteh slovenske kulture in da to mišljenje premagujejo, istočasno pa krepijo in širijo spoznanje potrebe usmerjanja našega kulturno-prosvetnega prizadevanja in razvoja v smeri enotne slovenske kulture.

V teh naporih pa nikoli ne smemo pozabiti in zanikati pozitivnega pomena čitalništva, ki je zraslo v 19. stoletju iz demokratičnih ljudskih teženj in budilo nacionalno zavest slovenskega ljudstva. Prav tako z njim ne smemo obsoditi amaterizma nasploh, temveč samo pojave primitivizma v njem. Nasprotno. Oblike prosvetnega dela čitalniške dobe, kakor so po naših društvih še v navadi, moramo pričeti zboljševati, jih izpopolnjevati in jim neumorno dajati sodobnejšo vsebino in smotre in sicer take, kakor jih zahtevajo pogoji tako našega narodnostnega kakor tudi — in to ne moremo in ne smemo podcenjevati — družbenega razvoja.

Potrebo po iskanju nadaljnjih novih ali dodatnih — kakor koli jih že imenujemo — oblik v kulturnem in ljudskoprosvetnem življenju naravnost terjajo, istočasno pa tudi pospešujejo ekonomski in družbenopolitični procesi v obče, posebej pa še med našim ljudstvom, pred katerimi ne smemo zapirati oči. Splošen napredek na vseh področjih našega zasebnega in družbenega življenja postavlja z vsjo resnostjo v ospredje potrebo po izobraževanju ljudstva. Ekonomski napredek in očitna sprememba socialne strukture prebivalstva pa večata tako potrebo, kakor tudi zanimanje in želje po izobrazbi, hkrati pa tudi po kulturnem in prosvetnem življenju in po kulturni zabavi in razvedrilu.

Ko vidimo in spoznavamo to potrebo, smo si istočasno na jasnem, da se lotevamo težavne in odgovorne naloge. Zato nam ni treba prikrivati, da bodo na poti reševanja teh nalog napore trdi in uspeh precej počasen. Vendar istočasno tudi vemo, da bomo po tej poti — čim bomo predrli prve pregrade — dosegli to, da se bo naše prizadevanje pričelo spreminjati v množično gibanje za iskanje dodatnih in novih oblik narodno- in ljudsko prosvetnega dela. (Se nadaljuje)

Pevka Lilijana Petrovič
bo zastopala Jugoslavijo v Cannesu

Letošnjega mednarodnega festivala popevk v Cannesu (Francija) se bo prvič udeležila tudi Jugoslavija. Izbirno predtekmovanje za najboljšo popevko jugoslovanskega avtorja, interpretirano po jugoslovanskem pevcu ali pevki, je bilo pred nedavnim v ljubljanski Drami, kjer je bila izmed osmih pesmi izbrana Antičeva pesem "Meke davne zvezde", za katero je glasbo napisal slovenski skladatelj Jože Privšek. Pesem je ob spremljavi zabavnega orkestra RTV Ljubljana pela mlada pevka iz Novega Sada Lilijana Petrovič, katero smo letos spoznali in vzljubili tudi na jubilejnim desetem Slovenskem plesu v Celovcu.

Na mednarodnem festivalu popevk v Cannesu, ki se bo pričel 18. marca, bo Jugoslavijo torej zastopala Lilijana Petrovič.

Lepa razstava amaterjev likovne umetnosti na Jesenicah

Preteklo soboto je likovna sekcija „DOLIK“ (Domači likovni umetniki) DPD Svoboda „Tone Čufar“ v čast 15-letnice obstoja sekcije odprla v mali dvorani Delavkega doma na Jesenicah svojo jubilejno razstavo. Razstava, ki je odprta do 5. marca t. l., vsebuje 42 slik in kipov, razstavlja pa 14 jesenjskih amaterjev likovne umetnosti. Motivni razstavljenih slik in kipov v glavnem prikazujejo lepote Gorenjske ter življenje in razvoj železarskih Jesenic.

Amaterji likovne umetnosti so se pričeli na Jesenicah zbirati že leta 1928. Po osvoboditvi je leta 1946 njihovo število tako naraslo, da so ustanovili svoje združenje DOLIK, ki je pozneje vstopilo kot sekcija v Jeseniško Svobodo. Člani DOLIKA so v glavnem delavci in nameščenci jeseniške železarne, ki posvečajo svoj prosti čas izživljanju v likovni umetnosti. V kolektivnem prizadevanju se na rednih sestankih in ob svojih delih vežbajo in šolajo v vedno bolj popolne umetnike. Njihova jubilejna razstava je najbolj zgovorna priča njihovega srčnega hotenja in stremljenja po umetnosti. Razstavljenega dela so na umetniški višini, ki je vsega priznanja vredna, posebej še zato, ker so vsa dela nastala po trdem delu v tovarni v prostem času razvijajočih se umetnikov — delavcev.

KULTURNE DROBTINE

● Letošnje XII. Dubrovniške letne igre bodo od 10. julija do 24. avgusta. Obsegale bodo spet celo vrsto raznih kulturno umetniških prireditev, ki bodo pritegnile poleg domačinov tudi številne inozemske obiskovalce. Za otvoritev letošnjega festivala bo Narodno gledališče iz Dubrovnika v režiji Koste Spajčića uprizorilo Drličevo komedijo „Skup“.

● Pred nedavnim je izšel 22. zvezek zbranih del Mozarta, ki vsebuje njegove koncerte za klavir. Celotna izdaja, za katero skrbijo mednarodna združenja Mozartium, bo obsegala 110 zvezkov. Objavljena bodo tudi vsa Mozartova pisma.

● Ansambel „Salzburške lutke“ je med svojim večtedenskim gostovanjem v Zahodni Nemčiji in na Nizozemskem dosegel tako uspeha, da je bil ponovno povabljen za prihodnje leto. Na sporedu je imel Mozartov „Beg iz seraja“ ter Straussovega „Netopirja“.

● Letošnji Porurški festival bo v času od 31. maja do 16. junija in bodo za otvoritev uprizorili Schillerjevo dramo „Wallenstein“. V teku festivala je predvidenih 30 prireditev.

● 230 let staro malteško Narodno gledališče v La Valetti, ki sodi med najstarejša gledališča v Evropi, je bilo renovirano. Zgradil ga je Manoel da Vilhena leta 1731.

● V Bad Ischlu je bila osnovana posebna ustanova pod imenom „Dunajsko opereta“, ki pa se ne bo bavila le z znanimi dunajskimi operetami, marveč bo svojo skrb posvečala tudi gojitvi sodobne operete.

SELE - ZGORNJI KOT

Tomkov Joza v selskem Zgornjem Kotu je umrl. Svoje življenjsko pot je končal v starosti šele 53 let. Vse svoje življenje je prebil pri svojem bratu kot kmečki delavec in drvlar. Spadal je v vrste malega človeka. kakršnih je še nešteto v svetu, ki jim še dandanes kapitalistični mogolci krojijo usodo ter režejo bore skromen kruh, toda bil je vendar drugačen.

Jazo sem spoznal leta 1944 v hudi zimi partizanske dobe. Bil je borec v pravem pomenu besede. Krepko je zmagoval partizanske napore: visok sneg, lakoto, nenehno premikanje s težko opremo podnevi in ponoči. Globoko se je zavedal, da gre za osvoboditev našega slovenskega malega človeka.

V zaščiti pokrajinskega odbora Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško in OBKOMA za Koroško je bil najbolj priljubljen borec, posebno zaradi tega, ker se ni česar ni bal ter mu nobena naloga ni bila pretežka. Skratka: bil je junaki borec, zato smo ga tudi cenili in spoštovali.

Bilo je 28. decembra 1944. Joza je padel v nemško zasedo, strel skozi prsi ga je podrl na tla. Tovariši-partizani so hudo ranjenega spravili na varno. „Izlizal“ se je, kakor smo tisti čas dejali namesto ozdraveli ali zacelil je. Okreval je v naši partizanski bolnišnici „Amerika“ nad Mlečnikom v Zgornjem Kotu. Svobodo je dočkal ozdravljen, vendar z upadlimi lici, ker je vsled strela skozi prsi zgubil mnogo krvi.

Do smrti je ostal zvest načelom borbe za pravično socialno ureditev v svetu, nevarno strel fašistične krogle ga ni potrl. Razen tega je bil vedno dosleden borec za pravice slovenskega ljudstva na Koroškem. Po gmočnih dobrinah je bil pokojni Joza mali človek, velik pa po duševnih vrlinah delavca, proletarca in borca. Ob njegovih smrti naj zve široka javnost o njegovem plemenitem značaju. Mrtvi Joza bo še vedno na barikadah borcev za pravice delovnega ljudstva, saj mu bomo ohranili v spoštovanju in ljubezni spomin v naših srcih.

Pokojni Joza je bil 50-odstotni invalid. Avstrijske oblasti pa mu niso priznale invalidnine. Zaprošil jo je v Jugoslaviji in so mu jo tudi priznali. Naši uradi so mu invalidnino odklonili z motivacijo, „da se je boril za Tita“. Partizani pa vemo, da smo se borili proti največjemu sovražniku narodov in sovražniku avstrijskega ljudstva, borili smo se proti nemškemu fašizmu, da bi vsi uživali nedeljeno demokracijo, pridobljeno s tisoči skozi prsi prestreljenih borcev za svobodo.

Na domačem pokopališču v Selah so prejšnji tork položili k večnemu počitku pokojnega Jozu. Žal, da smo v Celovcu prepozno zvedeli za njegovo nenadno smrt. Pokojni tovariš, ves naš, ni zamudil nobene našega občnega zbora, ker se je zavedal, da je to naša in njegova organizacija. Na letošnjem občnem zboru Zveze koroških partizanov Jozu ne bo več med nami. Spomnili pa se ga bomo na tem občnem zboru in v duhu bo prisoten med nami.

Na mesto venca na grob dragega pokojnika je Zveza koroških partizanov podarila 100 šilingov slovenskemu Dijaškemu domu v Celovcu.

Tomkovi družini in vsem sorodnikom izrekamo naše najgloblje sožalje!

Gašper

Zadnja vožnja tramvaja na liniji Sv. Duha trg—Trnja vas

Kmalu po 16. uri minuli tork je voz celovške cestne železnice zaključil zadnjo vožnjo na liniji Sv. Duha trg — Trnja vas. Tudi na tej progi je tramvaj odslužil svojo 50-letno komunikacijsko službo in se umaknil modernejšemu in prožnejšemu vozilu — avtobusu. Dogodek je bil za Celovčane ganljiva stvar slovesa, kajti s tramvajem je utonil v preteklost kos starega Celovca, vozilo, ki je bilo kljub vsem hibam in starostni okorelosti zelo priljubljeno s svojim ropotom in cingljanjem. Temu dogodku je prisostvovalo na tisoče ljudi na Sv. Duha trgu kakor tudi v Trnji vasi ter ob cesti.

Občni zbor Zveze slovenskih žena:

Od žene-matere je v veliki meri odvisen uspeh

našega prizadevanja za ohranitev slovenskega življa na Koroškem

V četrtek preteklega tedna so se slovenske žene zbrale na občnem zboru Zveze slovenskih žena. Zbralo se jih lepo število iz raznih krajev naše Koroške. S tem so pokazale medsebojno povezavo ter razumevanje in voljo za naša skupna prizadevanja v organizirani enoti. Posebno razveseljivo pa je bilo, da se je poleg naših dobrih zavednih mamic že v zrelejših in starejših letih zborovanja udeležilo tudi precej nadebudnega mladega ženskega naraščaja. To dejstvo je naglasila v pozdravnem nagovoru tudi predsednica Zveze tov. Leni Olipic.

Žene so na zborovanju izpričale veliko in živo zanimanje za problematiko današnjih dni in najbolj za naše še vedno nerešeno narodnostno vprašanje, kakor tudi za razvoj in razmere v širokem svetu.

Z zanimanjem, razumevanjem in navdušenjem so udeležence sledile dnevnemu redu in v živahni diskusiji dodale svoja mnenja iz žal neveselih opazovanj na naši vasi, kjer so še vedno nemoteno na delu elementi, ki izvajajo nemoralni rododomor nad sloven-

ske govorečim prebivalstvom. Posebno pereča točka tega vprašanja so slej ko prej naše nepopoljne šolske razmere in stalno zavlačevanje poštene ter pravične uresničitve člena 7 državne pogodbe.

V jedrnatem govoru je tov. Milena Gröblacherjeva podala poročilo o delu in nalogah Zveze slovenskih žena. Dejala je med drugim, da se mora naša ženska organizacija prav v času, ko se piše usoda slovenskega ljudstva na Koroškem, zavedati svojega poslanstva, ker od žene-matere je v veliki meri odvisen uspeh našega prizadevanja za obstoj slovenskega življa na Koroškem. Potem, ko je nakratko nakazala borbo podjamrljenih narodov za svoje svobodno življenje, posebno tudi za enakopravnost žene, se je povrnila k našim domačim razmeram, ki so v mnogočem slične z borbo kolonialnih narodov za svoje pravice. Podobne so krivice v civilizirani Evropi, prav posebno v naši pokrajini, kjer prevladujejo nakane šovinistov, da bi s priložnostjo slovensko manjšino čimprej ponemčili ter jo prikrajšali za dragoceno dobrino ma-

terinščine. Očrtala je nezadovoljive razmere na naših šolah in dejstvo, da sedi na vplivnih stolčkih po naših vaseh še vedno mnogo ljudi nacistične miselnosti, ki nemoteno in nekaznovano izvajajo raznarodovalno delo med našim ljudstvom. Ob zaključku je nakazala nadaljnje nujne naloge Zveze slovenskih žena na najrazličnejših važnih področjih.

Besedo je povzel na zborovanju navzo-

ZVEZA SLOVENSkih ŽENA

čestita ob mednarodnem prazniku žena, 8. marca, vsem našim ženam-materam in dekletom ter jim želi veliko uspeha pri prizadevanju v družini kakor tudi pri delu za naše skupne narodne koristi.

či predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter in med drugim opozoril žene in matere, naj predvsem budno spremljajo šolsko dogajanje ter se zanimajo, kako se v šolah poučuje slovenščina. Dobri sosedski odnosi so naše težnje, podpisamo pa napredne sile v državi, od katerih pričakujemo, da bodo imele razumevanje tudi za naše težnje. Za reševanje našega vprašanja je treba izkoristiti mirodobre načine, malodušnost pa ni upravičena, ker zavedati se moramo, da nismo sami v svetu, ker milijoni zaslužjenih in pravic terjajočih so z nami.

Sledeča diskusija je bila živahna in stvarna. Oglasile so se številne članice ZSZ in posredovale iz svojih opazovanj in izkušenj koristne pobude in napolnila za nadaljnje uspešno delo organizacije.

Ob priložnosti občnega zbora so udeležence tudi čestitale zvesti sodelavki in članice Matildi Boltežarjevi k njeni šestdesetletnici in čestitke združile z najboljšimi željami.

Po izvedenih volitvah novega odbora, kjer so med drugimi odbornicami izvolile za častno predsednico Magdaleno Olipicevo, za predsednico pa Mileno Gröblacherjevo, je nova predsednica zaključila občni zbor.

Slovenska prosvetna zveza naznanja:

Slovensko prosvetno društvo „Svoboda“ v Št. Janžu v Rožu vabi na potopisno predavanje

S kamero po Bosni, Črni gori in Dalmaciji

v nedeljo, dne 5. marca 1961 ob 8. uri zvečer pri Tišlarju v Št. Janžu.

*

Slovensko prosvetno društvo v Škofičah

priredi v soboto, dne 11. marca 1961 ob 19.30 uri pri Schützu v Škofičah prosvetni večer

Sodelujejo pevski zbori iz Loge vasi, Škofič in Hodiš, nadalje tamburaši ter domači igralci z igro „Rdeči nosovi“.

*

Občinski svet Svobod in prosvetnih društev

Ravne na Koroškem

vabi na

KONCERT

znanega učiteljskega pevskega zbora „Slavko Osterc“ v soboto, dne 11. marca 1961 ob 19.30 uri na Ravnah.

SLOVENSKO ŠOLSKO DRUŠTVO

Gojenke gospodinjstvo-kuharskega tečaja Slovenskega šolskega društva v Dijaškem Domu, Celovec, Tarviserstrasse 16

vljudno vabijo na

zaključek tečaja

ki bo v nedeljo, 5. marca 1961.

Razstava ročnih in kuharskih izdelkov bo odprta od 8. ure dalje, ob 14. uri pa bo kulturna prireditev.

Prijatelje mladine in prijetne zabave pri-srčno vabijo

tečajnice

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

VABILO NA

redni občni zbor

Zveze koroških partizanov

ki bo v nedeljo, dne 5. marca 1961 s pričetkom ob 9.30 uri v dvorani 1 Delavske zbornice v Celovcu

Glavni odbor

SPODNJE LIBUČE

Prejšnji teden je umrla v 79. letu starosti Lenka Kušej, p. d. Hrastova teta v Spodnjih Libučah. Da, teta zares, ne samo svojim nečakom in nečakinjam temveč tudi mnogim drugim, ki smo jo spoštovali in radi imeli. Žalostno je odjeknila vest o njeni smrti v srcih številnih dobrih znancev in prijateljev.

Hrastov dom, pod skrbnim gospodarstvom pokojne Lenke, je bila hiša gostoljubnega srečavanja mnogih, najbolj pa mladine, ki misli v srcu dobro. Ob mnogih tihih pomladanskih in poletnih večerih smo se shajali pri teti Lenki. Večeri pa niso bili tihi, kajti v tihi večer je zaplavala pogosto lepo in ubrano zapeta pesem. Pri Hrastu je bila pesem doma, Lenka jo je ljubila ter bila sama dobra in odlična pevka. Svoj pevski dar je posvečala našemu petju v cerkvenem zboru in vsepovsod drugod. Razen tega je bilo z Lenko prijetno kramljati, kajti bila je zelo izobrazena ter bogata na življenjskih izkušnjah, vsekdar pa je imela smisel tudi za pošten in duhovit humor. Skratka, po svojem delu in značaju je bila plemenita in vzorna slovenska žena, trdna vse življenje kakor hrast.

Pogrebni svečanosti prejšnji četrtek se je udeležila velika množica žalnih gostov iz vasi in okolice. Posmrtni govor ob odprtem grobu je imel pliberški župnik Kulmež, spregovoril pa je tudi prevaljški kaplan Videmšek ter prinesel pokojni zadnje pozdrave prevaljškega dekana Močilnika in pipatelja Ksaverja Meška, ki je v svojih mladih letih tudi spoznal in cenil plemenite in človečanske vrline Hrastove Lenke. Pevski zbor pa ji je pod vodstvom prof. Miheliča zapel ganljive žalostinke v slovo. Nato je sveta domača zemlja za vedno zagrnila telesne ostanke blage pokojnice.

Hrastovo teto Lenko Kušej bomo ohranili v lepem in čistem spominu, žalujočim sorodnikom pa izrekamo naše srčno sožalje.

OBIRSKA PRI ŽELEZNI KAPLI

Čeprav nekoliko zakasnelo, toda tem bolj iskreno sodoživljamo šestdeseti rojstni dan, ki ga je nedavno tega praznovala Matilda Boltežarjeva na Obirskem.

S srčnimi čestitkami k šestdesetemu življenjskemu jubileju ji želimo zdravje in obilo sreče, posebno pa, da bi tudi nadalje tako marljivo sodelovala v naši organizaciji Zvezi slovenskih žena. S tem nadaljuje delo, ki ga je zgledno začela že v času partizanske borbe na Koroškem ter zvesto nadaljevala vsa povojna leta.

Mnogo koroških Slovencev pozna našo Matildo. Podpirala je prve koroške partizane. Pri njej so našli varno zavetišče in kakor dobra mati jim je stregla, jih hranila in obveščala o vsem potrebnem.

Ko je to njeno požrtvovalno plemenito delo prišlo na ušesa nacistov, se je z vso družino umaknila v partizane. Skupno so nadaljevali borbo za uničenje nacističnega nasilja.

Tovarišici Matildi želimo še enkrat mnogo srečnih let življenja v krogu svoje in naše skupne narodne družine na Koroškem.

BILČOVŠ

V Kvančnikovo družino v Pogradu je nepričakovano posegla bela žena-smrt. Valentin Kvančnik, oče številne družine, je bolehal že dalje časa, toda nihče ni pričakoval tako nenadnega žalostnega dogodka.

Pokojni je bil marljiv gozdni delavec in več let zaposlen pri lesni tvrdki Jaric. V zimskih mesecih je dobival podporo za brezposelne in tako tudi letošnjo zimo. V ponedeljek, 20. februarja, so na tukajšnjem občinskem uradu izplačevali podpore za brezposelne. Z drugimi tovariši se je tudi Valentin zglasil na občinskem uradu. Postal mu je slabo, vendar se je toliko opomogel, da je prevzel denar in prejem potrdil s svojim podpisom. Takoj nato so ga z nekim avtomobilom, ki je stal pred občinskim uradom, prepeljali na dom. Le nekaj minut je še živel doma, nato pa je preminul.

Rajnega smo vsi poznali kot poštenjaka ter cenili kot dobrega in marljivega delavca. Tudi drugim je rad pomagal, kadar je le utegnil in mogel, pri raznih delih in potrebah.

Na njegovi zadnji poti ga je spremlilo lepo število žalnih gostov, ki so na domačem pokopališču prisostvovali pogrebni svečanosti, ko smo telesne ostanke blagega pokojnika položili k večnemu počitku.

Naj naš Valentin mirno počiva v domači zemlji, žalujočim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Državne himne in njih nastanek

Razumljivo je, da nastajajo ob naglem porastu števila novih držav in s tem pojavljanju novih državnih in narodnih himen težave, saj se ob živahni mednarodni izmenjavi in obiskih morajo vsi držati splošno veljavnih form in zaigrati vedno tudi himno vseh udeleženi držav. Težave, ki nastopajo, pa lahko seveda izzvenijo — še prav posebno zaradi svojega formalnega značaja — nekoliko smešno...

Pred nekaj meseci je obiskalo indonezijsko glavno mesto Džakarta več ministrov raznih azijskih držav. Na sprejemu je sodelovala tudi godba, ki je najprej strumno odigrala indonezijsko državno himno. Ko pa so prišle na vrsto himne držav, katerih zastopniki so bili prisotni — Indije, Pakistana, Burme in Cejlona — so glasbeniki samo delali tako, kot da igrajo, v resnici so pa za njimi s pomočjo gramofona in zvočnika odigrali himne teh držav. Glasbeniki namreč niso mogli pravočasno nabaviti pravega notnega materiala za odigranje teh himen in so si morali torej pomagati na ta — malce nenavaden in zabaven način.

Razumljivo je, da ob naglem nastajanju novih držav, ko se prepletajo tako različni interesi, ko se je treba boriti za vsako ma-

lenkost in skrbeti za najosnovnejše pogoje nacionalne neodvisnosti, niso v vseh novonastalih državah našli tudi dovolj časa in priložnosti, da bi k svojim državnim himnam priredili tudi besedilo. Tako mnoge mlade države za svoje himne sploh še nimajo besedila, med njimi: Gvineja, Maroko, ZAR (melodija njihove himne je zelo podobna neki Verdijevi melodiji), Kuvait, Irak in Saudska Arabija. Tudi Vatikan še nima besedila za svojo od leta 1949 kot državno himno proglašeno »Maricia Pontificale«.

Kljub temu ne manjka med besedili raznih državnih himen prav zanimivih pojavov. Tako je n. pr. napisal besedilo za državno himno črnske republike Liberije sam njen predsednik Tubman. Za tajlandsko himno je napisal besedilo kralj Rama VI., v Malaji pa so za sestavo besedila državne himne enostavno imenovali posebno — komisijo.

Izredno lepo himno ima Indija. Tako besedilo kot glasba sta delo velikega indijskega pesnika in misleca Rabindranatha Tagoreja.

Na Japonskem je še danes v veljavi državna himna, katere besedilo izhaja iz 9. stoletja. Ljudska republika Kitajska je prevzela kot državno himno besedilo nekega govora, ki ga je imel leta 1929 revolucionar Sun Jat Sen.

Nihče verjetno ne pričakuje, da bi ob slavnostnih priložnostih zapeli vse kitice grške državne himne — teh kitic je namreč 158. Najkrajše besedilo za državno himno ima nedvomno Burma — vse besedilo obsega en sam verz — pač pa se morajo pevci po starem običaju na koncu pesmi rahlo prikloniti.

Kenija — sedaj še angleška kolonija — ima vendarle že svojo narodno himno, pač pa jo zdaj pojejo navadno pri velikih športnih prireditvah. To je tudi pojasnilo za malce nenavadni del besedila, kjer pojejo: »Kaj

nas brigata čast in slava? Važna je igra!« V Afriki poznajo tudi panafriško himno, ki bi naj predstavljala nekakšno »kontinentalno himno«. Njen izvor prihaja iz plemena Bantu, v angleški zbirki pa najdemo fonetično zapisano besedilo v jeziku Zulu.

Podobno kot besedila himen pripravljajo tudi melodije marsikdaj presenečenja. Angleška himna, za katero pravijo, da ni znan njen avtor, ima isto melodijo kot neka stara nemška pesem, razen tega pa so si isto melodijo izbrali kot himno tudi v kneževini Liechtenstein in v Švici. Leta 1921 so v Albaniji vpeljali državno himno, ki jo pojejo po melodiji nemške popevke »To je mornarska ljubezen«. V Bolgariji pojejo državno himno po melodiji, ki jo je skomponiral pokojni revolucionar Georgij Dimitrov. Miniatura republika Andora na Pirenejskih pa je izbrala za državno himno melodijo neke nemške narodne pesmi.

Jugoslovani in Poljaki imajo v svojih državnih himnah isto melodijo — to je starodavna vseslovanska narodna pesem »Hej Slovani«, ki so jo peli poljski revolucionarji že med napoleonskimi vojnami in je prav tako lastna vsem jugoslovanskim narodom. Izraelska himna kaže mnogo sorodnosti z glavnim motivom iz »Vltave«, znane skladbe češkega komponista Smetane. Najstarejša melodija je verjetno holandska himna, ki so jo skomponirali že pred 1572. letom. Ameriško himno so skomponirali in napisali že leta 1814, vendar so jo proglasili za državno himno šele leta 1931.

Običajno je, da uživajo avtorji državnih himen povsod čast in slavo; pesniku in komponistu venezuelske himne pa je to njuno delo prineslo žalosten konec, kajti oba so leta 1814 med južnoameriški boji za osvoboditev ustrelili.

Največji radar na svetu

Na otoku Puerto Rico gradijo po naročilu newyorške univerze radarsko napravo, ki bo stala okrog pet in pol milijona dolarjev. Računa se, da bo nepremična antena v obliki skodelice — katere premer bo imel 300 metrov, površina pa 70 tisoč kvadratnih metrov — dovršena na jesen prihodnjega leta. Strokovnjaki upajo, da bodo lahko s pomočjo te radarske naprave lovili odmeve z Venere, Marsa in Jupitra. Pričakujejo, da bodo na ta način prišli do novih zaključkov o atmosferi in površini Marsa in Jupitra, in dobili tudi podatke o doslej še nepoznanem trajanju dneva na Veneri.

Zanimivosti iz znanosti

IN TEHNIKE

Ne le pisava, tudi hoja izdaja človekov značaj, vsaj precej njegovih lastnosti. Psiholozi, ki so preiskovali te zveze, so dognali, da je važna dolžina koraka, hitrost hoje in položaj nog pri hoji. Hiter, dolg korak pomeni baje varčnost, velik, počasen korak pa neubranega in dvoličnega človeka. Zadržane, nedostopne osebe pogosto obračajo navznoter prste leve noge. Zadržanost se kaže s počasnim, togim korakom, pretirana samozavest pa z zibajočim.

Novo izdelana naprava naj bi posnemala srčni utrip matere. Izdelal jo je dr. Lee Salk, brat izumitelja vakcine proti poliomielitisu. S to napravo, ki je velika kot majhen radijski sprejemnik in oddaja z zvočnikom nekakšno bobnanje — bilje srca — naj bi mirili novorojenčke. Otroci bi tako manj jokali, bolje spali in zadovoljnejše in srečneje rasli, ker bi jim stroj posređoval glas materinega srca, ki so ga poznavestno navajeni že iz materinega telesa in pomeni zanje občutek varnosti.

Precej sibirskih ptičev, ki prezimujejo v Evropi, je priletelo v svojo zimsko pribežališče v svatovskem perju. Angleški atomski fiziki trdijo, da so ptiči zašli najbrž v kakšen radioaktivni oblak — ugotovili so namreč, da so ptiči rahlo radioaktivni — biologi pa pravijo, da je nenavadno perje posledica te radioaktivnosti, ki v dovolj majhnih dozah vzburja zarodne celice, čeprav je znano, da v večjih dozah povzroča sterilnost.

Kurja jajca pospešujejo raka?

Pred nedavnim je bila v ZDA konferenca ameriške zveze za raziskovanja raka. Na njej je poročal znanstvenik dr. J. Szepenswol o svojih poskusih z mišmi, ki jih je hranil s kurjimi jajci. Ugotovil je, da so miši, ki so stalno jedle jajca, zelo hitro in v velikem številu obbolele za rakom. Od 108 mišk, ki so jim v hrano vmešavali jajca, jih je 77 obbolelo za rakom. V drugi skupini 105 mišk, ki pa niso bile hranjene z jajci, sta dobili raka le dve miški. Znanstvenik je izjavil, da je bil namen njegovih poskusov v tem, da ugotovi, če tudi hrana pospešuje raka. Rezultat njegovega poskusa je sila zgovoren in odgovor je skoraj na dlani: kdor noče raka, naj ne uživa preveč kurjih jajc.

„Govoreče knjige“ za slepce

Vse kaže, da so angleški strokovnjaki s svojo najnovejšo napravo res temeljito posegli v svet večne teme slepih in jim ga skušali, če že ne osvetliti, pa vsaj kolikor mogoče olepšati; po načrtih strokovnjakov Angleškega nacionalnega inštituta so namreč začeli izdelovati priročne „govoreče knjige“ za slepe, ki jih je — po mnenju nekaterih — mogoče smatrati za najpomembnejšo iznajdbo na tem področju od uvedbe Brailleove abecede dalje.

Nova naprava za slepe je v bistvu izredno izpopolnjen magnetofon in ni večja od škatle za cigarete, pa vendar lahko „konservira“ na svojem magnetofonskem traku 20 ur živega govora. V napravi je vgrajen 12,7 mm širok magnetofonski trak, ki ima 18 kanalov (pasov za reprodukcijo). Vsak od teh kanalov reproducira 70 minut govora, ko pa je teh 70 minut mimo, ni poslušajočemu treba drugega kot obrniti napravo in pritisniti na gumb, pa se reprodukcija govora že nadaljuje po drugem kanalu. Pogonski del nove magnetofonske naprave je povsem poenostavljen: „govoreča knjiga“ ima samo stikalo za vklapanje in izklapanje električnega toka in pa gumb za pogon magnetofonskega traku.

„Govoreče knjige“, ki so bile doslej v rabi, so samo nekakšne long-playing gramofonske plošče z govornim programom. Nova naprava je dosti pripravnejša, lažja in popolnejša. V Angliji, kjer imajo že sedaj „knjižnice“, ki posojajo omenjene long-playing plošče, menijo že v nekaj letih zamenjati dosedanje „govoreče knjige“ z novimi — z magnetofonskimi. Letna izposojevalnina za napravo bo menda 2 funta, magnetofonski trakovi iz „knjižnice“ pa bodo — kot sedaj plošče — zastoj na posodo.

Korenine

Dobrica Ćosić

Onemogla je od njegove teže na sebi, med bučnimi opanci, gole ima noge in trebuh, tudi on je gol, strašen, razpršila se bo od sladkega sramu, od trganja in grizenja, želi si ga, mora ga, tudi koruzo, tudi drevje, da bo vse v njej, naj jo gleda cela vas, njo gola, vročo, široko kakor njiva, kakor njiva, kakor polje, kakor cela zemlja pod soncem...

Počasi se mu je približevala dol po ostru strmini ravnega deteljščja, bolelo jo je trepetanje žilic v srcu, ki je začelo bobneti, sonce ji je z vso težo stopilo na glavo, zgrudila se bo, lasje ji bodo zgoreli.

„Prišla sem ti pomagat,“ se je zlomil hripav glas v besede.

„Prav, gospodinja, prav!“ se je nasmeljal.

Zabolele so jo besede prav tako kakor smeh, zaričila je vile in kopico detelje v „gospodinjino“, v smeh, in je dolgo ostala negibna, da si odpočije.

Po deteljščju sta se iztegovali dve senc. se približevali druga drugi, vstopili druga v drugo in se ves čas gibali od majhnih kopic k velikim. Detelja je pokljala kakor tenek led. Sonce se je spuščalo v rumene stolpe oblakov.

„Bolje je, da se seno kopljiči zjutraj, ko pade rosa.“

„Dež bo,“ je pogledala v sonce in se zbala, tako naglo je bežalo.

„Ne bo. Škoda je detelje.“

„Najpozneje do polnoči bo dež. Gotovo bo dež. Ali vidiš, zemlja se je vnela. Rese se kadijo.“

„Zakaj vse ženske ljubijo dež?“ se je nasmeljal in šel z deteljo na vilah mimo nje, ne da bi jo pogledal.

„Detelja bo počrnela... Ko ti nisi možki, ko si slepec, mevža, sploh ne človek,“ je šepetala v kopico.

Tola se je smejala ženskam. „Napovedujejo vreme.“

Ona je molčala, vile so se ji obračale v rokah, pogosto je izpuščala in raztresala nabodeno deteljo. On ji je klical, spet s praznim in lahkim smehom, da vile ne poznajo gospodinjinih rok, pa se ji same izmikajo.

Tudi vile so možki. Tudi vile so on. Senci sta rastle in vstopali druga v drugo. Boječ se, da ne bi kdo prišel, se je plašno ozirala po karuzi, ki je obkrožala deteljščje, pogosto se je obračala proti zahodu, sonce se je zarivalo v požar porušeni stolpov; niti zdaj, niti nocoj ne bo nič, ona ne more več tako, to se mora zgoditi danes, ta pa hiti, da bi skopičil seno pred mrakom, ta slepec, ni možki, ne vidi, kakšen je samo njegov hrbet! Kako velike ima roke! Lopatice ima kakor motike. Stala je zraven kopice in ga pekla z očmi.

„Pridi, da si odpočijeval“ je vzkliknila strogo.

„Nisem truden.“

„Pridi, ko ti pravim!“

Ko je prišel in se spustil zraven kopice, je sedla blizu njega, tako zelo blizu, da so se jima kolena dotikala.

„Zelo si je utrudila, gospodinja,“ je rekel na njeno težko in pospešeno dihanje in ji posmehljivo gledal v zaripli obraz in roke, gole do komolca.

„Sem. Ti pa me nehaj klicati za gospodinjino. Zakaj mi praviš tako?... Ali se bojiš Djordja? Tvoje koleno je suho kakor kukmak.“

Tola se je zresnil in malo pomolčal.

„Kaj mar nisi gospodinja?“

„Ti nič ne veš.“

„Laže je človeku, če pogosteje dela.“

„Lahko je tebi, ko si zmožen, da ne misliš... In da ne vidiš.“

„Vidim, da nisi dobre volje. Ali imaš kake skrbi?“

„Skrbi? Ko bi bil ti pameten...“

„Prav je, da ima tisti, ki ima denar, tudi skrbi.“

„Nikak mož nisi. Starati si se začel. Po vratu se ti vidi. Povsod se ti vidi.“

„Skrbi so ti kakor voda: pridejo in minejo. Človek ti je kakor reka. Vse mora steči skozenj.“

„Ko bi bila zemlja, bi nekatere pogoltnila. Da ne bi tekla po meni.“

„Vse ženske pripovedujejo isto: „glavo mi hoče raznesli od skrbi“. Hvalite se s skrbi,“ jo je pogledal in se glasno nasmeljal.

Ni vzdržala, vstala je, da bi delala naprej. Naslonila se je na vile in pogledala po sebi. Njegova žena je suha in grda. Noge ima kakor trste in vedno umazane. Lica so ji zagorela od sramu. Ona, Simka Djordjeva... Tola naj bi jo omadeževal? Niti oreha ne bi vzela iz njegove roke. Le kaj sem hotela? Imelo jo je, da bi na glas potožila. Tekala je od kupčka h kopici, nabadala kupčke sramu, njega, jih metala na kup.

Sonce se je skrilo za ruševinami stolpov in gor. Veter, kakor da se je dotle bal sonca, se je naglo pognal čez koruzo. Senci sta izginili v zaklanih in osmojenih steblih detelje. Ona je stala, čuteč veter in veter. Veter jo je vznemirjal, večer pa plašil. Moram nocoj. Zdaj. Če se tisto ne zgodi zdaj, se ne bo nikoli več. Zdaj, nocoj. Mora, pa naj jo tudi nož prebode. Ne more domov prazna

Bistvene lastnosti enoletnega otroka

● Zbudi se navadno med šestimi do osmimi uro zjutraj. Ko se zbudi, navadno ne joka. Toda poskuša klicati. Srečen je, ko zagleda mamico.

● Ko ga oblačimo, pomaga sam, tako da potisne ročico v rokav in nastavi nožico, ko mu oblačimo hlačke.

● Rad se giblje in plazi, rad jemlje knjige s polic in razne predmete z nizkih stolov in polic. Paziti moramo, da mu stvari, ki je boljše, da jih otrok ne jemlje, niso dosegljive.

● Rad se zabava v stajici in igra z igračkami, ki jih je moč sestavljati.

● Rad meče stvari na tla in včasih joka, če jih ne more doseči.

● Rad je s prsti. Počasi se uči jesti sam z žlico.

● Zelo se veseli popoldnevnih sprehodov v vozičku. Med sprehodom motri mimoidoče ljudi in vozila.

● Rad gleda, kako se igrajo drugi otroci, čeprav se sam še ne more igrati z njimi.

● Nekaterih družabnih iger se že lahko udeležuje. Ves srečen je, če kdo izmed domačih teče za njim, da bi ga ujel, ali pa se igra z njim slepe miši.

● Rad hodi, če ga kdo drži za roko, ali pa če se sam oprijemlje stajice.

● Rad se igra z odraslimi, tako da jim daje in jemlje posamezne predmete in igrače.

● Pravilno izgovarja »mama« in »ata« in še nekaj drugih besed.

● Nezaupljiv je do tujih ljudi, ko jih vidi prvič. Polagoma pa se z njimi spriznani, če niso preveč vsiljivi.

● Rad se koplje. Rad se igra z ročavico za kopanje, milom, igračkami za igranje v vodi.

Preosnova železa v človeškem organizmu

Človeško telo vsebuje sorazmerno majhno količino železa. V celem telesu ga je približno 3,5 grama, vendar je pomen tega elementa za življenje zelo velik. Okoli 80 % tega železa je vezano v hemoglobinu, ostanek pa je neenakomerno porazdeljen po vsem telesu. V veliki meri ga najdemo v jetrih, nato v vranici in v ledvicah. Malo železa pa je prav v vsaki celici, kjer je vezano na celične dihalne fermente.

Z urinom vsak dan železo tudi izločamo iz telesa in sicer 1 mg dnevno. Zato je potrebno, da s hrano nadomestimo to manjkajočo količino.

V prebavnem traktu se železo izloči iz hrane, reducira v fero formo ter resorbira

skozi steno črevesja v kri. Resorbicija je odvisna od posebnega mehanizma črevesne sluznice. Če je v telesu dovolj železa, bo resorbicija počasnejša, če ga pa primanjkuje, hitrejša. Dokazano je, da vsi deli prebavnega trakta, pa tudi želodec lahko resorbirajo železo. Transport železa opravi krvna plazma in limfa.

Poskusi z radioaktivnim izotopom železa so pripomogli k boljšemu razumevanju natančnega metabolizma železa. Pri stvarjanju hemoglobina ima važno vlogo kostni mozeg. Po vnosu radioaktivnega železa v organizem dobimo okrepljeno aktivnost kostnega mozga v primerih, kjer obstoja potreba po intenzivnem stvarjanju hemoglobina. Največjo potrebo po tvorbi hemoglobina pa imamo v primerih slabokrvnosti, tako pri ljudeh kot pri živalih. Pri poskusnih živalih, pri katerih ni šlo za slabokrvnost, pa se je večji del vnesenega železa izločil iz organizma z urinom in blatom. Zvišane potrebe po tvorbi hemoglobina imamo tudi v nosečnosti, v obdobjih pospešene rasti, v otroški dobi, zlasti pa v puberteti in po raznih krvavitvah.

Pri mladih poskusnih živalih so izzvali težke anemije (slabokrvnosti) z izključno mlečno dieto. Dognali so, da se te vrste anemij lahko pozdravijo le, če se hrani poleg železa dodajo tudi male količine bakra. Če dajemo samo železo, se to sicer deponira v jetrih, hemoglobin pa se ne začne tvoriti tako dolgo, dokler ne dodamo še baker. Organizem lahko izkoristi dan železo le v prisotnosti malih količin bakra. Zato obole zajci, ki jih v poskusne namene pomanjkljivo hranimo — bodisi brez železa ali pa brez bakra — vedno na enaki anemiji. Zdej je že splošno znano, da je baker nujni sestavni del krvi, v kateri ga nahajamo v obliki bakrenega proteida, imenovanega kuprida.

Novorojenček, ki ga tudi hranimo izključno z mlekom, prinese zadostno količino rezervnega železa že s seboj na svet. To zalogo pa dete lahko dobi le, če mati uživa dovolj zelenjave in mesa, a tudi če ni rojen prezgodaj, kajti zaloga se stvori šele kratek čas pred rojstvom. Zalogo pa mora imeti, kajti le mlečna hrana vsebuje premalo železa, dete pa ga mnogo potrebuje za tvorbo krvi in druge procese. Pri šestem mesecu se zaloga že porabi, zato tudi razumemo, zakaj moramo otroku najpozneje pri šestem mesecu že poleg mleka dodajati zelenjave, jajčni rumenjaki, sesekljano meso in druga hranila, ki vsebujejo železo.

Pomladna vitaminska plošča

1 lep gomolj zelene, četrt kilograma rdečega korenčka (iz zasipnice), 1 drobna glavica rdečega zelja ali ohrovt, krožnik rdečega in krožnik zelenega radiča, krožnik lepo rumenega regrata, malo motovilca, nekaj majoneze, kis, olje, sol, nekaj žlic smetane, limonin sok, 4 v trdo kuhana jajca.

Zeleno olupimo in naribamo, sproti jo škropimo z limoninim sokom, da ne porumeni. Primešamo ji še kislo smetano. Enako pripravimo korenček. Zelje zrežemo na rezance in ga zabelimo s soljo, oljem in kisom. Posebej naredimo tudi drugo solato. V velik solatni krožnik denemo v sredo najprej kupček zelene. Okrog razvrstimo solato iz rdečega radiča. Okrog po krožniku pa razvrstimo v skladnih barvah ostalo solato in obložimo z narezanimi jajci. Na koščke jajc denemo kupček majoneze.

S tako solato preskrbimo družini vitamine v prav obilni meri. Še več bo zalegla, če jo ponudimo v začetku obroka, ker prebavni sokovi v začetku bolj izkoriščajo hranilne snovi, kot proti koncu obroka, ko jih je že tudi manj. Če je taka solata za zvečer, jo dopolnimo še s skodelico mleka.

NASVETI

● Dolge lesne vijake bomo lažje spravili v trd les, če bomo prej navoje pomočili v olje.

● Moznički, t. j. leseni klini, ki jih hočemo pritrditi z mavcem, morajo biti kije oblike in jih moramo vtakniti v vdolbino z debelejším koncem.

● Pred spajkanjem s kosotrom moramo kovino dobro očistiti maščobe in zgladiti, da bo dobila kovinski sijaj.

● Pri intarzijah z mavcem ne smemo primešati mavcu več kot 40 % zelenih barv, sicer mešanica ne bo dobro vezala.

● Če za izdelavo senčnika uporabimo debelejši karton, zarezemo gube z ostrim nožem. Dobili bomo ostre in ravne robove.

● Če kuhamo na prostem, ali pa tudi na odprtem štedilniku doma, se na loncih nabere debela plast saj, ki se le stežka odstrani. Zato namažemo sajaste lonce, preden jih postavimo na ogenj, z mokrim milom. Kasneje bomo saje z milom vred z lahkoto zdrgnile. Zeleno lonce zdrgnemo z milnim peskom, splaknemo s čisto vodo in jih pustimo osušiti na toplem, da ne zarjavijo. Da jih obvarujemo pred vlago, jih je najbolje namazati s koščkom slanin. Če se prižge priže na dnu lonca, očistimo lonce s pepelom.

● Čevlje sezujemo in jih še tople namažemo s pasto. Šele zjutraj jih odrgnemo s krpo ali krtačo, ker tako dosti lažje dosežemo blesk.

Mesne jedi

MESNI HAŠE

40 dkg ostankov pečenke ali kuhanega mesa, 1 srednja čebula, 1 zelena paprika, majoran, kumina, česen, 4 dkg masti, 2 dkg moka, 1 surov krompir, sol.

Ostanke mesa zrežemo na manjše koščke, čebulo grobo sesekljamo, papriko narežemo na koščke, česen stremo s soljo, odstavimo in damo v mešalnik. Mešano pri brzini 1 do 0, menjaje. Vključimo, da se seseklja. Vse skupaj pražimo na masti, potrosimo z moko, zalijemo, dodamo nastrgan surov krompir in kuhamo še 15–20 minut.

MESNE POLPETE

40 dkg mesa, 3 dkg prekajene svinine, 10 dkg kruha (2 žemlji), 1 majhna čebula, poper, sol, majoran, 1 jajce, 3 dkg masti.

Na koščke narezano meso ali mesne ostanke, namočen in ožet kruh, poper, jajce in na masti prepraženo čebulo damo v mešalnik, vključimo in sesekljamo. Sesekljano zmes osolimo, napravimo iz nje na pomokani deski polpete in jih spečemo.

Vljudnost pogoj za sožitje

Očka se je zbudil zjutraj slabe volje in otroci so dobili vsak svojo lekcijo, morda je celo kaj priletelo okoli ušes. Te slabe volje se je nalezila še mamica, ki očetu ni ostala dolžna in ga je še bolj razburila. Dan je pokvarjen in slaba volja je tega dne gost v družini.

Ko so otroci odšli v šolo in mož v službo, se mati zamisli in spozna, da bi se z dobro voljo lahko jutro drugače pričelo. Vendar bi morali tu sodelovati vsi člani družine. Ko bi se očka zbudil slabe volje in okregal otroke zaradi storjenih napak prejšnjega dne, bi to lahko opravil drugače. Otroka bi sicer okregal, vendar na dostojen način in bi nanj vzgojno vplival. Tudi Janezek bi lahko takoj stekel po kruh v pekarno brez prigovarjanja in klofute. Tudi ona sama bi lahko možu privoščila prijazno besedo, mu osnažila klobuk in bi verjetno tudi njega zapustila slaba volja. Ko bi se vrnil popoldne domov, bi ji nanosil drv, pomagal bi ji pri delu, otroci bi ubogali na prvo besedo.

Kljub temu pomisli: „Zakaj bi bila samo jaz mirna, vljudna in prijazna, če nihče od njih ni do mene tak!“ Vendar je premagala v sebi ta občutek in drugi dan poskusila. Šlo je, vljudnost je premagala vse prepričke in nesporazume. Mož je bil zadovoljen, otroci so bili boljši in v družini je bilo prijetno vzdušje.

In še to: kadar je bila pozneje razburjena in je že imela na jeziku hudo besedo za prepri, je prej premislila in povedala to na miren, dostojen način.

in zgorela. Od tod pojde naravnost na breg Morave. Djordje pijan spi. Od sovraštva so ji stopile solze v oči. S čim je zaslužila tako kazni od boga?

„Utrudila si se, pojdi domov. Jaz dokončam to sam,“ je stopil Tola k njej.

„Skupaj bovali“ ni ga pogledala: bil ji je tuj in zoprni. Okorno je stopila, vzela kupček detelje in ga komaj prinesla h kopicici. Dolgo je opazovala koruzo, pa se je vrgla na seno in hripavo zavpila:

„Pridi, da si odpočijeva.“

„Za koliko naj bi si odpočival? Še nekaj kupčkov, pa pojdeva domov. Zalotila naju bo tema.“

„Naj naju zaloti, pridi... Ne morem več.“

Tola je prišel in sedel malo dalje od nje. Ne da bi razmišljala, se mu je primaknila s svojo drhtavico:

„Kakšen hrbeč imaš! In vrat... Tolika moč...“ z roko mu je potegnila po potnem tilniku in jo zadržala na kosu gole rame v raztrgani srjaci.

On je molčal in se ni ganil.

Z vsa silo mu je zmečkala kožo s prsti.

„Kako imaš močne roke! kakor kremplje,“ je rekel Tola, z muko zadržujoče krče na obrazu in stok.

„Močna sem!... Vidiš, kako sem močna?“ je sikala, vlekoč ga za kožo.

Od njegovega molčanja ji je roka omahnila na seno.

„Uh, uh!“, pa se je zasmejala glasno, hitro, iz grla.

„Kaj se smeješ?“ se je čudil s strahom.

Odgovarjala mu je s še bolj zanesenim in bolj norim hehetom.

„Pa kaj ti je, Simka!“

„Poglej!“ je skočila in se nagnila nadenj. Njeno drhtenje je trgalo njegovo mirno dihanje. Oči so mu bile prazne, izsušene. „Kaj stojiš? Mrak je! Kopicil!“

Z zadnjimi besedami se je iznenada izlila vsa moč iz nje. Šlo ji je na jok. Da ne bi zaihtela pred njim, je z naglimi koraki odšla v koruzo. Komaj je utegnila stopiti deset korakov na njivo, zabredla je v vitice buč, se zapletla; dušilo jo je, težka je zdobila nekaj rumenih cvetov.

Ko se je malo streznila, je pogledala okoli sebe: koruzo je bila črna, sajasa od teme. Njej se je zdelo, da je koruzo malo prej zgorela...

...Soba je polna senc listja in mesečine. Djordju suho prasketajo nozdrvi. Kaj mi je bilo nocoj? reče Simka glasno in jokanje v somraku na njivi sladko zaboli, da lesena postelja zapoka in zacvili za njo. Simka s krepkimi, belimi rokami stiska rešetke odprtega okna. Mesec obliva z mlekom veliki kup rumene koruze. Potapljač se po veselem sramu, dolgo gleda v deteljščice med koruzo s štirimi zavaljenimi kopicami. Železni roglji vil v somraku kakor da so namočeni v mleko. Brez vil se je vrnila domov. Spominja se, potem je bila zadovoljna, da je mogla Djordju predrzno gledati v oči. In da ni zardela ob jezi njegovega ljubosumja. Tola pa more še bolj in glasneje mrziti in preganjati. Niti zdaj ga ne ljubim, pomisli. Kaj bodo pripovedovali trgači o tistem pri večerji? Noč diši po vlagi surove koruze. Ali naj ga zbudi in mu pove? Boji se. Morda ni res? Je. Nikoli se ji ni toliko zamudilo. Je! Vpila bi. Je. V njej je. Čuti ga. Bele megle nad sadovnjakom ponikajo v oči in tečejo po žilah. Tudi odvodnice šepčejo: rodila boš.

Zjutraj, ko je Djordje s polno posodo žganja prihajal iz kleti, ga je zgrabila za ramena in mirno, gledaje mu v oči, rekla:

„Nehaj se opijati. Že dva meseca nosim tvojega otroka. To bi bil moral tudi sam vedeti.“

Gledata se dolgo. Raziskujoče. Surovo.

„Kaj je to meni mar!“ ravnodušno reče Djordje, vzdigne posodo in z žganjem potopi neizrečene besede.

Simka mu iztrga posodo iz roke, on pa osramočeno pobesi glavo, se odpravi, obrne in potem s hitrim korakom odide skozi vhodna vrata in izgine po poti. Ona ga spremlja z očmi, z gubicami hudobnega, zmagovalskega nasmeha, medtem ko ji iz nagnjene posode izteka žganje.

Curek žganja iz posode mu je ostal v zavesti — ostro, bleščeče se rezilo na soncu. Poševno zarinjeno v mehko, svaljkasto sivino. In kakor žalost, da se razliva žganje. In kakor zmedenost, da mu je Simka iztrgala posodo iz roke. In kakor da beži, ker mu je žena prepovedala piti. In kakor zavaljo sramu, sramote, ne sliši pozdravov kmetov. Kakor da so pozdravi, pa koljejo s srpi ovenele koruze, in kakor da Djordje nima kam, da bi se pred nekom skrila.

Ne misli, kam in zakaj gre. Sede pod brest, na svoji njivi. Ne misli, da je to njegova njiva in da koruzo potrpežljivo čaka smrt. Za brest pa ve, da je senca. In počasi se spominja vsake Simkine besede. Z muko, ker si nikoli ne zapomni sanj. In vendar na zavest lega, v zavest se vendarle vriva nepričakovana novica, sramotna, neverjetna, strahotna. Okoli njega kmetje s srpi koljejo koruzna stebila in njihova suha kri žušli, njihovi vratovi so pod drobnimi zobčki jekla, zvitega v mlad mesec, vratovi jim škripljejo pod prvim ali drugim mesecem, strahotno, neverjetno, sramotno. Ne bil bi smel tako ravnati z njo.

(Nadaljevanje sledi)

Ptica, ki je sedela vso noč na strehi in je njeno petje odzvanjalo po svežem in hladnem zraku, je odletela, brž ko se je prikazalo sonce. Nastopila je tišina, brezdanja in skrivnostna kakor peščena ravan, ki se je razprostirala milje in milje na vse strani. Na belem pesku, pod drevjem in ograjinimi plankami so se spet jele sestajati sence ter risale po zemlji temne razčefrane zaplate krošenj in koničaste lise lesene ograje.

Sonce se je vzpenjalo naglo, ko da se mu mudi čimprej doseči vrhove borov, da bo lahko nato vse do svojega zatona razžarjalo ravnino.

Spalnica je bila svetla in topla. Nellie je bila budna, odkar je ptica odletela. Ležala je na boku z roko pod glavo. Druga roka ji je, stegnjena čez glavo, počivala na blazini. Očesne veke so ji trepetale. Kako minuto so mirovale, potlej pa vztrepale sedemkrat, osemkrat, pa tudi devetkrat zapored. Čakala je potrpežljivo, kolikor je mogla, da se prebudi Vern.

Kadar se je Vern kdaj pa kdaj kasno v noč vračal domov, je navadno ni budil. Često je dolgo ostajala budna in se bojevala s spancem, a vsekdar se je zasanjala in ni utegnila dočakati njegove vrnitve.

Temna glava na blazini ob njej je bila videti trudna in izčrpana. Vernovo čelo je bilo še v spanju nagubano. Koža v očesnih kotih je bila temnejša kot sicer. Na moč previdno se mu je približala in ga poljubila na lice. Zaželela si je, da bi mu z obema rokama objela glavo, ga potegnila k sebi, ga še in še poljubljala in si njegovo temno glavo prižela ob svojo.

Očesne veke so ji spet zadržtele. »Vern,« je zašepetala nežno. »Vern.« Njegove oči so se počasi odprle. »Vern, ljubi,« je zašepetala in srce ji je pričelo čedalje močnejše utripati.

»Rekel je zgolj, da ne more tu prav nič pomagati ali nekaj podobnega. Ne spominjam se dobro, kaj je rekel, toda vem, da je to mislil.«

»Pa je bil vsaj majčkeno obziren, Vern?«

»Ni bil, Nellie.«
Nellie je odrevenela. Nato ji je za hip telo zadrgetalo, a že takoj je spet vsa otrpnila, kakor da ne more obvladati svojega telesa.

»Toda tebi ni vseeno, kaj bo z menoj, kaj ne da ne, Vern?«

»O bog, seveda ne!« je rekel. »Zdaj je to moja edina skrb. Če se ti kaj primeri —«

Dolgo sta ležala objeta, dokler ju ni rastoča negotovost docela predramila.
Nellie se je vzdignila prva. Oblekla se je in odšla iz sobe, še prej ko je Vern opazil, kako naglo se umika čas. Skočil je iz postelje, se oblekel in odhitel v kuhinjo, da zakuri. Ko se je lotil dela, je Nellie že lupila krompir.

Med zajtrkom nista mnogo govorila. Še ta dan sta se morala izseliti. Tu ni bilo pomoči. Oprava ni bila njuna pa tudi obleke sta imela tako malo, da jo bosta zlahka nesla. Nellie je pomila posodo, medtem ko je Vern pripravil stvari. Zdaj jima ni preostalo več nič drugega, ko spraviti Vernovo delovno obleko in srajce v en sveženj, Nellieno pa v drugi in se odpraviti na pot.

Ko sta bila nared za odhod, je Nellie obstala med vrati in se zastarmela v kočjo. Ni ji bilo hudo zapustiti ta kraj, čeravno je bil to edini dom, ki sta ga z Vernom imela. Koča je bila vsa preperela in prejkone se bo že čez nekaj let podrla. Streha je puščala vodo in ena stena je že zdrsnila s temeljev.

Vern jo je čakal, da kreneta. Ko se je odtrgal od kočje, je imela solze v očeh, vendar se ni več obrnila. Ko sta kako miljo hodila, sta dospela na cesto. Tedaj so jima pogled na kočjo zastrla bori.

»Kam pojdeva, Vern?« je vprašala in ga pogledala skozi solze.

»Šla bova, dokler česa ne najdeva,« je re-

bo šele čez dva tedna?« je rekel Vern. »Ali ne, Nellie?«

»Tako sem mislila,« je rekla. »Ker sem pa ves dan na nogah, se je stvar spremenila.«

Klobuk mu je zdrsnil iz roke in ves nemiren se je ozrl okrog sebe. Ni vedel, kaj bi storil, vendar pa se je zavedel, da mora zavoljo nje nekaj ukreniti, in to še pri tej priči.

»Ne vzdržim več,« si je rekel. »Nekaj moram storiti.«

Vzdignil jo je in ponesel čez cesto. Našel je primeren prostor pod nekim borom in položil jo je na zemljo. Zatem je odvezal sveženj in ji dal nekaj obleke pod glavo, ostalo pa pod noge.

Sonce je začelo in stegnilo se je. Zdaj Vern ni vedel, kaj bi. Bal se je pustiti samo v gozdu, vedel pa je spet, da mora poklicati pomoč.

»Vern,« je rekla in iztegnila roko, da bi ji jo prijel.

Zgrabil jo je, jo stisnil ter ji božal prste.

»Kaj je, Nellie?«

»Bojim se, da se bo tisto... zgodilo...«

»Zdaj,« je rekla komaj slišno in zaprla oči, še preden je povedala do konca.

Nagnil se je nad njo in opazil, da ji je z ust izginila vsa kri, in zazdelo se mu je, da ni tako bledega obraza še svoj živ dan videl. Ko jo je gledal, se ji je telo skrčilo in stisnila je ustnice, da ne bi zavpila od bolečin.

Vern je skočil kvišku in stekel na cesto pa pogledal gor in dol po njej. Noč se je bila tako naglo spustila, da več ni mogel presoditi, ali so v bližini polja ali neobdelan svet. Nikjer ni bilo nobenega znamenja, ne hiše ne ljudi.

Stekel je nazaj k Nellie.

»Ti je boljše?« je vprašal.

»Ko bi le mogla zaspiti,« je rekla, »tedaj bi mi, mislim, pri pričel odleglo.«

Spustil se je na zemljo poleg nje in jo objel.

»Ko bi vedel, da se ne boš bala, bi stopil dalje po cesti, dokler bi ne prišel do kake

D.O.M.I.S.L.I.C.E

• O ljubezni pravijo, da je slepa, toda zaljubljeni mladeniči vidijo na svojih dekletih dvakrat več kot drugi ljudje.

• Če te lepa ženska udari le po levem licu, ji boš prav rad nastavil še desno.

• Vsak človek je po svoje prisluškunjen, a najčehše je ta plat pri njem najzanimivejša.

• Nikar ne prerokuj. Če prerokujete napačno, ne bo tega nihče pozabil, če pa prerokujete pravilno, si tega ne bo nihče zapomnil.

• Publika se je navadila od filma pričakovati nemogočih stvari in je zato tudi le redko razočarana.

• Zima ni le letni čas, ampak čas skrbi.

»Potrebujemo slamnjačo ali kaj podobnega, da jo bomo položili nanjo,« je rekel Vern. Črnka je pričela razmetavati posteljo in Vern je prijel slamnjačo in jo odnesel na cesto. Medtem ko je čakal, da sta dečka vpregla mulo, je nemirno stopal gor in dol in skušal sam sebe prepričati, da bo Nellie vzdržala.

Ko je bil voz pripravljen, so stopili nanj in zdrveli po cesti, kolikor so muli dopuščale moči. Do gozdička, kjer je bil pustil Nellie, niso potrebovali niti pol ure, vendar je vedel, da je izostal tri ure, če ne dlje.

Vern je skočil na cesto in poklical Nellie. Ni mu odgovorila. Stekel je po nasipu in se zgrudil poleg nje na kolena.

»Nellie!« jo je klical in jo stresal. »Prebudi se, Nellie! Jaz sem, Vern, Nellie!«

Ni prejel odgovora. Ko je prišel obraz k njenemu, je začutil, da je mrzel. Potipal ji je čelo in videl, da je prav tako mrzlo. Poiskal ji je roke in jih pričel ljubkovati, uho pa zakopal med njene prsi.

Črncu je naposled uspelo, da ga je odtrgal od nje. Nekaj hipov ni vedel, ne kje je ne kaj se z njim godi. Cutil je, da je njegova duša opustošena.

Črncu mu je hotel nekaj dopovedati, vendar ni razumel niti besede. Sploh se ni zavedal, da se je kaj zgodilo, da ima Nellie obraz in roke mrzle, da več ne čuje bitja njenega srca. Vedel je, da je to resnica, vendar ni mogel verjeti.

Zgrudil se je na zemljo in pritisnil obraz na borove iglice, prste pa zapičil v mehko, vlažno prst. Slišal je glasove nad sabo in besede, ki so jih ti glasovi izgovarjali, vendar je bilo zdaj zanj to brez pomena. Nekoč — ko bo preteklo mnogo časa — bo vprašal po njunem otročičku. Vedel je, da bo moralo preteči še mnogo časa, prej ko bo lahko to vprašal. Preteči bo moralo mnogo časa, prej ko bodo besede zadobile spet svoj pomen.

ANEKDATE

Tri časopisne

V pisemskem nabiralniku angleške revije za moške »Man« se je znašlo tole vprašanje: »Že dva tedna neznošno trpim zaradi srbeča na tilniku. Svetujte mi, kaj naj storim?« — Odgovor v reviji se je glasil: »Pojdite k zdravniku. Dotlej vam lahko damo en sam nasvet: praskajte se!«

Trgovčič v francoskem pristaniškem mestu Marseille je objavil take oglase: »Nikar se ne pustite drugim goljufati! Pridite k meni!«

Iz poročila o športni prireditvi gluhonemih, objavljenega v francoskem listu »Le Normand«: »Zlet gluhonemih športnikov se je končal v nedeljo s slavnostno prireditvijo. Uspela prireditve se je zaključila s trikratnim »hura« vseh nastopajočih.«

Aristokracija

V New Yorku je lokal, kjer so zaposleni izključno aristokratski emigranti. Natakari, garderobierke, snažilke, pomivalke, vratarji in barske dame so vse nekdanji principi in princesinje, grofici in grofi. Nekega večera je lokal obiskal švedski princ Olaf. Ogledal se je okoli, ugotovil, da so vse mize zasedene, in se obrnil k lastniku, ki je stal v bližini bara. »Jaz sem princ Olaf švedski. Imate zame kak prostor?« — »Žal,« je odvrnil krčmar, »kakor mi je tudi hudo, toda moj personal je trenutno kompleten.«

ERSKINE CALDWELL:

DIVJE CVETJE

Vern se je obrnil k njej in pokopal svojo glavo med njene roke in prsi, pa je začutila njegov dih na zatilju.

»Oh, Vern,« je zašepetala komaj slišno.

Začutil je njene poljube na očeh, licih, čelu in ustih. Poiskal jo je z rokami in tesno sta se privla drug k drugemu.

»Kaj je rekel, Vern?« je naposled vprašala, ker več ni mogla čakati. »Kaj, Vern?«

Odprl je oči in jo pogledal, zdaj že povsem zburjen.

Razbrala mu je z obraza, kar bi bil moral reči.

»Kdaj, Vern?« je vprašala.

»Še danes,« je rekel, znova zaprl oči in ji položil glavo v naročje.

Ko je to rekel, so ji usta majčkeno zadržtele. Ni si mogla pomagati.

»Kam pojdeva, Vern?« je vprašala kakor majhno dekletce ter polna pričakovanja zrla v njegova usta, kaj ji bo rekel.

Zmajal je z glavo in jo prižel tesno k njenim prsim.

Dolgo sta negibno ležala. Sonce je grelo sobo, ko da bi bilo poletje, a ne zgodnja jesen. S trhljih oken je jela slabotno valovati vročina. Pred prihodom zime bo še majčkeno poletja.

»Si mu povedal?« je vprašala Nellie. Obmolnila je in ga pogledala v obraz. »Si mu povedal o meni?«

»Sem.«

»Kaj je rekel?«

Vern ji ni odgovoril. Pokopal je glavo med njene prsi in jo stisnil tesno k sebi, ko da želi izsesati iz nje moč, da se bo lahko vzdignil in stal potlej sam v pusti sobi.

»Ali ni ničesar rekel, Vern?«

kel. Zavedal se je, da ve prav tako dobro kot sam, da so tod, kjer ni mimo borov in peska nič drugega, kmetije oddaljene druga od druge tudi po deset in petnajst milj. »Ne vem, do kod bova morala.«

Ko se je vlekla po peščeni cesti, je povsod naokrog vonjala pozno poletno divje cvetje. Zakrival ga je grmičast plevel, a če je le utegnila, je za hip obstala in pogledovala za cvetjem vzdolž jarka. Vern se ni zaustavljal pa je morala vsekdar steči za njim, ne da bi utegnila natrgati cvetje.

Popoldne sta prispela do potočka, kjer je bilo hladno in senčno. Vern ji je poiskal prostor, kjer je lahko legla, in prej ko ji je sezul čevlje, da bi si spočila noge, ji je napravil iz borovih iglic ležišče in nabral polno naročje maha ter ji ga položil pod glavo. Voda, ki ji jo je prinesel, je imela okus po zeliščih in travi, rastoči kraj potoka, a bila je hladna in čista. Zaspala je, kakor hitro se je odžejala.

Bilo je že pozno popoldne, ko jo je Vern zbudil.

»Spala si kake tri ure, Nellie,« je rekel. »Ali bi mogla še malce hoditi, preden se spusti noč?«

Usedla se je, se obula in stopila za njim na cesto. Ze po prvem koraku jo je obšla vrtoglavica. Ali tega ni hotela povedati Vernu, da bi ga ne spravila v skrb. Ob slehernem koraku jo je zbudilo v telesu. Bolečina je postala malone neznošna, pa se je ugriznila v ustnice in si zadržala nohte v dlani. Tako je stopala za njim in mu odmikala pogled, da ne bi opazil njenega trpljenja.

Ko se je spustil somrak, je obstala in sedla na rob ceste. Cutila je, da več ne more napraviti niti koraka. Prebledela je, zakaj zabolelo jo je, ko da bi ji trgali ude s telesa. Prej ko se je zavedala, se je onesvestila.

Ko je spet odprla oči, je poleg nje klečal Vern in jo hladil s klobukom. Pogledala ga je in se mu poskusila nasmehnuti.

»Zakaj mi nisi povedala, Nellie?« je vprašal. »Nisem vedel, da si tolikanj utrujena.«

»Nočem biti utrujena,« je rekla. »Toda nisem si mogla pomagati.«

Gledal jo je in venomer mahal s klobukom.

»Misliš, da bi se moglo zgoditi tisto prej, ko dosepeva do ljudi?« jo je vprašal zaskrbljeno. »Kaj misliš, Nellie?«

Nellie je zatisnila oči; trudila se je, da ne bi na nič mislila. Odkar sta odšla zjutraj zdoma, še nista videla nobene kmetije, nikjer nobene stavbe. Ni vedela, kako daleč je še do mesta, in ob misli, da je tudi do najbližje hiše zelo daleč, jo je spreletel strah.

»Če se prav spominjam, si mi dejala, da

Stendhalovi izreki

Resnično je, da želja po sreči ali samoljubje vodita vse naše ravnanje. Tisti, ki to zanikajo, vzporejajo našo srečo s svojimi težnjami in pravico: to ni sreča, ta človek ravna torej ne-sebično. Morali pa bi reči: to ni moja sreča.

V čustvih je en sam zakon: osrečiti tistega, ki ga ljubiš.

Svoboda — to je pravica, početi brez vsakršnega strahu vse, kar dovoljujejo zakoni.

Načela naše manjšinske politike

(Nadaljevanje s 1. strani)

bost avstrijskih socialistov, ki še vedno ne pojmujejo pravilno nacionalnega vprašanja in se ne zavedajo, da je vsako popuščanje reakcionarnim šovinističnim silam v hudo škodo tudi razvoju napredka in demokracije v deželi in državi.

V načelih naše politike torej ne more biti spremembe, pač pa je taka mogoča v taktiki, ki jo bomo izbrali v danih prilikah pač po odnosih, ki jih bodo do

Moralna depresija je neupravičena

Kljub vsem nedostatom in udarcem pa je sleherni depresija neupravičena.

Če si predočimo zgodovino koroških Slovencev in našega ljudstva v zadnjih treh desetletjih, potem trenutna stagnacija na narodnem področju nikakor ni najhujša. Prav v zadnjih desetletjih smo doživeli mnoge hujše udarce, kot je nezadovoljivo reševanje člena 7 državne pogodbe. V prvi avstrijski republiki vendar nismo koroški Slovenci dosegli ene same formalne pravice, čeprav je tudi senžermenska pogodba vsebovala gotova zaščitna določila v korist manjšine. In v času nacizma smo doživeli izselitve, koncentracijska taborišča, usmrtnice in množično iztrebljanje našega ljudstva. A naš narod ni klonil!

Alli naj torej klonemo v letu, v katerem praznujemo dvajsetletnico vstaje slovenskega naroda! Zavedajmo se vendar, da smo se vključili v osvobodilno borbo celokupnega slovenskega naroda tudi koroški Slovenci in da se imamo le tej borbi zahvaliti, da imamo člen 7 državne pogodbe in zaščitna določila v korist naše narodnostne skupine! V jubilejnem letu vstaje slovenskega naroda nikakor ni mesta za moralno depresijo, pač pa vzroka dovolj, da se zavemo svoje notranje moči in svoje lastne življenjske sile.

Perspektiva naše manjšinske politike

Perspektiva pravilne manjšinske politike more biti torej samo ob tesni povezanosti z matičnim narodom in naslonitvi nanj čim bolj aktivna podpora naprednih sil v njihovem prizadevanju za napredek in demokracijo v državi, v kateri živimo. Za manjšino na obronku strnjene narodnega ozemlja to praktično pomeni borbo proti šovinizmu in slehernemu izkoriščanju manjšine tako s pomočjo njenega razkrojanja kakor z njeno zlorabo kot pete kolone za take odnose med večino in manjšino, ki jamčijo polno enakopravnost manjšine in dobro sožitje med sosednimi narodi.

Le na ta način bo manjšina lahko vršila plemenito vlogo mostu, ne v tem smislu, da bi služila kot material za ta most in bi jo pohodili, ampak v smislu, da bi kot najbolj poklicani činitelj in

nas v konkretnih vprašanih pokazali isti, s katerimi nas vežejo isti ali vsaj podobni pogledi na družbeno dogajanje v državi in v svetu.

Pri tem poudarjamo, da resničen internacionalizem predpostavlja pravilno pojmovanje in pravilno ocenjevanje narodnega vprašanja in da je tudi Združeno Evropsko mogoče graditi in uresničevati le na osnovi dejanske enakopravnosti vseh narodov.

subjekt povezovala in združevala naroda-soseda.

Plodno izvrševanje te naloge pa ne zavslji le od manjšine same, marveč predvsem tudi od države in njenega odnosa do manjšinskega naroda. Zaradi tega koroški Slovenci pozdravljamo korake naše vlade pred OZN v korist južnotirolske manjšine, ker zahteva doslednost, da prizna tiste pravice in nudi tisto zaščito, ki jih terja za svojo manjšino v Italiji, tudi tujerodnim manjšinam v svoji državi. Pravo je namreč nedeljivo in velja enako za nas kakor velja za Južno Tirolo.

Iz istih vzrokov želimo tudi, da bi pri bližnjih napovedanih razgovorih med Italijo in Avstrijo v Celovcu prišlo do znosne rešitve med obema državama in zlasti med Italijo in južnotirolsko manjšino, ki bi jo bilo kot neposredno prizadeto treba slišati v prvi vrsti!

Želimo, da bi tako Italija kot Avstrija končno tudi spoznali nevarno reševanje manjšinskih problemov mimo in brez manjšine. Potem smo lahko prepričani, da bodo prihodnji razgovori med nami in državo končno prinesli tudi zaželjene sadove, ki jih vsi iskreno želimo v interesu mirnega sožitja v deželi.

To je pespektiva naše manjšinske politike, to pa je tudi odgovor vsem tistim, ki želijo v našem prizadevanju za narodne pravice ostrejši jezik, kakršen je očiten na Južnem Tirolskem. Bilo je že poudarjeno, da politiko dinamita odklanjamo, smo pa za ostrejši jezik, ki mora priti do izraza zlasti v pojačeni aktivnosti na vseh področjih našega narodnega življenja, da ne bo mogel minister za pouk proti lastnemu prepričanju licemerno izjavljati, da na šolskem področju ni pritožb, niti ne pravosodni minister uganjati licemerstvo, da naše ljudstvo ne čuti potrebe po priznanju materinščine pred sodišči!

Taka ostrina, to je pojačena aktivnost vseh naših organizacij in slehernega koroškega Slovenca, pa ne sme ostati le naša želja, marveč je to nujna zahteva časa, ker konec konca zavslji naša usoda v prvi vrsti od nas samih!

ŠPORTNI ŠPORTNI

SMUČANJE:

NOV SVETOVNI REKORD 141 METROV
postavil Jugoslovan Šlibar v Oberstdorfu
Za senzacijo na letošnji prireditvi smučarskih skokov v Oberstdorfu jo poskrbel ljubljanski študent Jože Šlibar, ki je kot prvi človek na svetu preskočil znamko 140 m in s skokom 141 m postavil nov svetovni rekord. Sicer je Nemeč Happle dosegel dolžino 145 m, vendar njegov skok zaradi padca ni bil priznan. Po dokončni oceni je v Oberstdorfu tudi tokrat zmagal »kralj skakalcev« iz Vzhodne Nemčije Recknagel, ki je prejel oceno 461 točk; drugo mesto je zasedel Otto Leodolter (Avstrija) z oceno 447,5 točke, Jugoslovan Šlibar pa si je v skupni razvrstitvi svojil 6. mesto z oceno 401,1 točke.

Mednarodna prireditel v Radentheimu
36 skakalcev iz Italije, Jugoslavije, Koroške, Stajerske, Tirolske in Salzburga se je udeležilo mednarodnih skakalnih tekem v Radentheimu, kjer so se posebno dobro izkazali tekmovalci iz Jugoslavije, ki so zasedli prva mesta tako v splošnem razredu kakor tudi med juniori. Najboljši tekmovalac je bil Jugoslovan Oto Giacomeli. Tekmovanja sta se udeležila tudi člana zahomškega športnega društva Tine Wiegele in Janko Zwitter. Med juniori je Janko Zwitter s skokoma 42,5 in 41,5 m ter oceno 171,5 točke zasedel 9. mesto kot drugi najboljši Korošec te skupine; Tine Wiegele, ki je s skokoma 45 in 45 m ter oceno 183,2 točke dosegel 8. mesto v splošnem razredu, pa je bil sploh najboljši tekmovalac iz Koroške (čeprav za »Kleine Zeitung« očitno ni dovolj »heimat-treu«, da bi ga prištevala med Korošce!).

HOKEJ NA LEDU:

Svetovno prvenstvo se je začelo

V sredo se je v Ženevi in Lausanne začelo letošnje svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, kjer se bo 20 ekip borilo za naslov svetovnega prvaka. Splošno veljajo kot favoriti Kanada, Sovjetska zveza, Češkoslovaška in Amerika, vendar v ameriških športnih krogih sami pravijo, da v najboljšem primeru računajo le s 5. mestom. Prvenstva se udeležujeta tudi ekipi Avstrije in Jugoslavije, vendar bosta nastopali le v podrejenih skupinah, ker so bila v glavno skupino vključena le najboljše moštva.

Zadnje tekme v Celovcu

Kot zadnje štiri tekme, ki jih je odigral KAC v Celovcu, je treba omeniti dve tekmi proti moštvu Spartak iz Prage, proti državni reprezentanci Jugoslavije in proti finski ekipi iz Helsinkija. V prvi tekmi proti češkemu moštvu so Celovčani zgubili z rezultatom 4:6, povratna tekma pa se je zaključila v njihov prid v razmerju 7:6, ko je bil tako rekoč v zadnji minuti priznan nekoliko osporavan gol v korist domačinov. Medtem ko sta bili ti dve tekmi res na visokem nivoju in upravičeno veljata za najboljše srečanja te sezone, pa je tekma proti jugoslovanski reprezentanci močno razočarala. Pomlajeni KAC je zmagal z rezultatom 10:4 in jugoslovanska ekipa ni šla ravnó z najboljšim priporočilom na svetovno prvenstvo. Zadnje srečanje, KAC-Helsinki, pa se je končalo z rezultatom 13:4 za Kanadske »Celovčane«, kajti v moštvo KAC je igralo kar 5 Kanadčanov.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.10 Jutrjanja gimnastika — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Za gospodinjstvo — 11.00 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.
Sobota, 4. 3.: 8.00 Fantje, veseli badila — 8.45 Širni pisani svet — 14.00 Pozdrav nate — 16.20 Mladinska oddaja — 17.10 Melodija z Dunaja — 18.10 Za delovno ženo — 20.15 »Kralj Roger«, opera — 22.25 Po dunajsko v opereli.

Nedelja, 5. 3.: 6.50 Hišni vrh — 8.05 Kmečka oddaja — 11.00 Od dežele do dežele — 12.00 Tekmovanje godba na pihala — 13.00 Operni koncert — 13.45 Lovska ura — 14.30 Pozdrav nate — 16.00 Otroški oder — 17.05 Za ples — 19.00 Sport — 20.10 »Pamela«, radijska igra — 22.15 Sport — 22.25 Glasba iz Afrike — 23.05 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

Ponedeljek, 6. 3.: 8.00 Operni koncert — 15.30 Knjižni kalček — 18.35 Mladinska oddaja — 20.15 Čitali in razumeli — 21.00 Koroški visokoškolski tedni — 21.15 Lovska ura — 22.25 Teden pri Združenih narodih — 23.05 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

Torek, 7. 3.: 8.00 Koroški hišni koledar — 8.45 Damači zdravnik — 14.30 Iz kulturnega dela dežele — 19.00 Daber vežer, dragi poslušalci — 20.15 »Mala postaja v magli«, radijska igra — 23.05 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

Sreda, 8. 3.: 8.00 Tako zveni v koroški deželi — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.45 Glasba za mladino — 18.00 Ljudske viže — 19.00 Od plošče do plošče — 20.15 Orkestrski koncert — 22.40 Iz dežele fantazij — 23.05 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

Četrtek, 9. 3.: 8.00 Zveneče platno — 8.45 Avstriji v tujini — 13.10 Mladina poje — 14.30 Pesmi Franza Schuberta — 15.30 Koroški avtorji: Emil Lorenz — 18.00 Kulturne vesti — 18.20 Delavska oddaja — 18.35 Mladina v poklicu — 20.15 »Svet je brez usmiljenja«, radijska igra — 21.15 Zveneča alpska dežela — 22.15 Sport — 23.05 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

Petek, 10. 3.: 8.00 Orkestrski koncert — 14.45 Komorna glasba — 15.30 Kulturno ogledalo — 18.15 Prosti čas je dragocen — 20.15 Kandahar-tekme — 20.30 Halo! Teenagerji! — 23.05 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Ponedeljek, 6. 3.: 14.00 — 14.45 Poročila, objave. Pregled spreda. — Socialna visoka šola. — 6 pesmi Franza Schuberta poje Zlata Gašperič. — 18.00 — 18.15 Josef Friedrich Perkonig: Ugrabljena strd.

Torek, 7. 3.: 14.00 — 14.30 Poročila, objave. — Glej, ne izgubi svetle smeri.

Sreda, 8. 3.: 14.00 — 14.45 Poročila, objave. — Za našo vas. — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 9. 3.: 14.00 — 14.30 Poročila, objave. — Rdeče, rumeno, zeleno.

Petek, 10. 3.: 14.00 — 14.45 Poročila, objave. — Morda uganete!

Sobota, 11. 3.: 9.00 — 10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.20 — 18.45 Iz domačih gajev.

Nedelja, 12. 3.: 7.30 — 8.00 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Televizijski program:

Vsakodnevna oddaja: 20.00 Čas v sliki. Oddaja Čas v sliki tudi vedno pred zaključkom televizijskega programa.

Nedelja, 5. 3.: 15.00 Svetovno prvenstvo v hokeju: Kanada-ZDA — 17.00 Za otroke — 17.30 Svet mladine — 18.25 Za družino — 20.05 »Krag s kredo«.

Ponedeljek, 6. 3.: 19.30 Hišni koledar — 20.20 »Preveč kuharjev« — 21.00 Enaindvajset, quiz — 21.40 Aktualni sport.

Torek, 7. 3.: 19.30 Moda — 20.10 »Ilustrirano, prosim« — 20.45 Svetovno prvenstvo v hokeju: Sovjetska zveza-Ceškoslovaška.

Uspeh Zahomčanov v Mallnitzu

Pri nedavnem skakanju v Mallnitzu so člani zahomškega športnega društva ponovno zabeležili lepe uspehe. V skupini mladina I so prva tri mesta zasedli Zahomčani Janko Zwitter (30 in 32 m, 169 točk), Jože Fuchs in Erwin Hohenwarter, v splošni skupini pa je Tine Wiegele s skokoma 36,5 in 34 m ter oceno 194,8 točke zasedel 3. mesto.

NOGOMET:

Št. Janž — Podkros

V prijateljski nogometni tekmi sta se pomerila enajstorici Št. Janž in Podkros, da preizkusita svoje sile pred prvenstvom, ki se bo začelo 9. marca. Zmagala je štentjanska ekipa z rezultatom 4:2 (1:1); gole za Št. Janž so dosegli Gabriel I in Gabriel II, Walchensteiner in Ferm. Naslednji nasprotnik slovenskih nogometašev bo celovška ekipa Union s katero se bodo srečali v nedeljo.

Sreda, 8. 3.: 17.00 Za otroke — 17.30 Film o rečni plovbi — 18.20 Za otroke — 19.30 Očka je najboljši — 20.20 »Preveč kuharjev« — 21.00 Vaš nastop, prosim.

Četrtek, 9. 3.: 19.30 Sport — 20.20 »Istambulski bazar«, film — 20.40 »Patriot«, igra — 22.40 Svetovno prvenstvo v hokeju: Kanada-Ceškoslovaška.

Petek, 10. 3.: 19.30 Nasveti za dom — 20.00 »Edvard III.«, gledališki prenos.

Sobota, 11. 3.: 19.30 Kaj vidimo navega — 20.20 »V četrti nočnih straž«, ljudska igra.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje: 5.00 Dobro jutro — 5.10 Nekaj domačih — 12.15 Kmetijski nasveti ali Radijska kmečka univerza — 17.00 Lokalni dnevnik — 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 4. 3.: 8.05 Glasba ob delu — 8.30 Violinist Karlo Rupel — 8.55 Radijska šola — 10.15 Danilo Bužar: Belokranjske pisanice — 10.40 Angleščina za mladino — 11.00 Po svetu jazza — 11.30 Pionirski tednik — 11.50 Oiroci pozdravljajo — 13.30 Narodne in ponorodele melodije — 13.50 Od arije do arije — 14.20 Sport in športniki — 14.35 Voščila — 15.40 S knjižnega trga — 17.45 Pevac Marko Novosel — 18.00 Jazikovni pogovori — 18.30 Španske pihalne godbe — 18.45 Okno v svet — 20.00 Pozor, snemanje!

Nedelja, 5. 3.: 6.00 Jutrjanji pozdrav — 7.35 Godba na pihala — 8.00 Mladinska radijska igra — 9.00 Otrski skladbe — 10.00 Se pomnite, tovariši — 10.30 Marjan Lipovšek: Domovina, simfonična pesnitev — 11.30 Ljudje in čas prek Mure, reportaža — 12.00 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.15 Voščila — 15.30 Kar radi poslušate — 16.00 Humoreska tedna — 16.40 Slovenske narodne pesmi — 17.30 »Naš očka se mora oženiti«, radijska igra — 20.05 Izberite melodijo tedna.

Ponedeljek, 6. 3.: 6.00 Iz filmov in glasbenih revij — 9.20 Iz italijanskih oper — 10.40 Komorni zbor radia Ljubljana — 11.30 Za otroke — 12.00 Narodne pesmi — 12.45 Pianist Darko Lukič — 13.30 Scenska glasba k Linhartovi komediji »Veseli dan ali Matiček se ženi« — 14.15 Jugoslovanske radijske postaje pozdravljajo slovenske poslušalce: radio Zagreb — 14.35 Voščila — 15.40 Zdravstvene ustanove na Poljskem — 16.00 Opera glasba — 17.15 Sferjer na pol — 18.00 Sportni tednik — 18.15 Brahms: Lepa Magelona — 18.50 Človek in zdravje — 20.00 Glasbeni variete — 20.45 Kulturna tribuna — 21.05 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije.

Torek, 7. 3.: 8.50 Orgle in orglice — 8.55 Radijska šola — 10.40 Utrjuje svojo angleščino — 11.00 Solisti mariborske opere — 11.40 Popavke — 13.30 Od valčka do sodobnih ritmov — 14.05 Radijska šola — 14.35 Iz opere »Hovanščina« — 15.40 Iz domače književnosti — 18.20 Za mlade ljubitelje glasbe — 18.45 Izobraževalni obzornik — 20.00 Zenski zbor Slovenske filharmonije — 20.30 »Polnočni ekspres«, radijska igra — 21.30 Melodije raznih dežel — 22.15 Komorni večeri pri Mozartu — 23.05 Plesni orkester radia Ljubljana.

Sreda, 8. 3.: 8.05 Mladina poje — 9.00 Jezikovni pogovori — 10.15 Opera glasba — 11.00 Od Azorov do Havajev — 11.30 Za cicibane — 12.00 Pesmi iz stare Srbije in Makedonije — 13.30 Slovenski samospeli — 14.05 Radijska šola — 15.45 Radijska univerza — 17.30 Lepe melodije — 18.00 Kulturna kronika — 18.20 Partizanske pesmi — 20.00 »Neguročka«, opera — 22.15 Plesna glasba.

RADIO TRST

(SLOVENSKE ODJAJE)

Sobota, 4. 3.: 15.30 »Nevesta«, drama — 16.40 Ljubljanski ženski vokalni kvartet — 18.00 Radijska univerza — 20.30 Teden v Italiji — 20.40 Tržaški zbor »Jacobus Galvus«.

Nedelja, 5. 3.: 9.00 Kmetijska oddaja — 9.30 Slovenski narodni motivi — 11.30 Za najmlajše — 13.00 Kronika tedna v Trstu — 14.30 Sedem dni v svetu — 14.45 Bazoviški zbor — 17.00 Za smeh in dobro voljo — 21.00 Slovenske narodne pesmi — 22.00 Nedelja v športu.

Ponedeljek, 6. 3.: 18.00 Italijanščina po radiu — 18.30 Mladi solisti — 20.00 Športna tribuna — 20.30 »Zaljubljenina Nina«, opera.

Torek, 7. 3.: 18.00 Šola in vzgoja — 19.00 Za najmlajše — 21.00 Iz filmskega sveta — 21.30 Koncert violinista Roka Klopčiča.

Sreda, 8. 3.: 18.00 Slovenščina za Slovence — 18.30 Iz opernih del — 19.00 Zdravstvena oddaja — 21.00 »Razporoka«, igra.

Četrtek, 9. 3.: 18.00 Radijska univerza — 20.30 Simfonični koncert orkestra italijanskega radia.

Petek, 10. 3.: 18.00 Italijanščina po radiu — 21.00 Gospodarstvo in delo — 21.20 Opera glasba.

Če imate gradbene načrte, potem ne zamudite oskrbeti si ponudbo domače tvrdke. Dobavljamo po ugodnih pogojih gradbeni material od kleti do strehe.

Tvornica betonskega kamna Pa-gitz, Borovlje.

73. DUNAJSKI MEDNARODNI VELESEJEM

12. do 19. marca 1961

Tekstil in moda:

Razstava krzna; luksuzni artikli; igrače; razstava športnih potrebščin
Posebna razstava »Idealni prostor za camping«; modne razstave

Tehnika in industrija:

Stroji, naprave; gradbeni sejem, umetne snovi; tehnika v gospodinjstvu

Kmetijstvo in gozdno gospodarstvo:

Kmetijski stroji in njih predvajanje; sejem goveje živine za rejo; posebna razstava: Racionalizacija gozdarstva; živila in nasladi; vinska poskujnja.

KOLEKTIVNE OBRTNE RAZSTAVE

Obe razstavišči — velesejska palača in velesejsko področje — sta odprti dnevno od 9. do 18. ure, vinska poskujnja in živilska razstava pa do 20. ure. Velesejska palača bo v torek, dne 14. marca, odprta do 21. ure.

25 odstotkov popusta za zunanje obiskovalce na železnicah in avtobusih. Velesejske izkaznice so na razpolago pri deželnih in okrajnih kmetijskih zbornicah ter vseh z ustreznimi tablicami označenih prodajalnah.

MEDNARODNA RAZSTAVA POHISTVA